

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

21. června 2006

středa

číslo 5.

SLOVO POROTY

Lore faciliquatis aut ut voloreet, sit wissi. Duis nit irit ipit nim do eu facip et lore feugait nullan utpatie core dolobor raesto ea aut alisi blaorem nis nonsequisis nosto dion ullum zzrit augait. Lor sequat incing eraesse-quis augiam eu faccum quat...

strana 89

MLADÁ BLAŽKOVÁ KONEČNĚ NA SCĚNĚ
strana 100 /!/

VŠIMLI JSME SI!

strana 94

ÚVODNÍK

Na vedro, které letošní Dětskou scénu doprovází jsme si už zvykli a tak jsou redaktoři s blížící se uzávěrkou deníku stále čilejší a pohybově aktivnější. I tentokrát od našich článků neodtrhnete snadno oči. Tentokrát jsme se věnovali problematice divadla dospívajících - ptali jsme se po jejich tématech jich samých i odborníků. Toto téma prochází celým číslem, protože k němu míří i zápisy z debat a recenze lektorského sboru. Pomalu sbíráme materiál pro číslo závěrečné, jen ho ještě neodtajníme. Zato bychom mohli vyprávět mnohé historky o hyperaktivním psu Matějovi a redaktorech, kteří se snaží jeho mocným tlapám unikat. Někteří marně. V 1.30 dnes ráno venčil Vojtěch M. Jediný byl totiž se svou prací hotov. Příjemné počteníčko.

id

Autorem fotografie na titulní straně je Michal Drtna, editor a fotograf.

Fotografie na titulní straně je z představení Čarodějně jaro, inspirované povídkami Raye Bradburyho z knížek Kaleidoskop a Z prachu zrození

DNES O ...

...tvorbě, podobách a proměnách divadelní výpovědi dospívajících s Irenou Konývkovou

Čím je podle Tebe specifické divadlo hrané dospívajícími?

Myslím, že nemohu odpovídat obecně, protože vždy záleží na vedoucím souboru, na režisérovi, na tom, jak je ochoten spolupracovat se svými mladými herci, nebo jestli chce jejich prostřednictvím sdělovat své pocity. Tak to totiž bylo vidět i na letošní Prima sezóně. Objevily se zde kousky, které nemohu nazvat divadlem dospívajících. Budu tedy mluvit spíše za sebe. Pro mne jako režiséra a především učitele dramatické výchovy je nejdůležitější výpověď dospívajících. Tedy to, co oni chtějí sdělovat. Co je trápí. Nebo i co si chtějí zkusit.

Jaká témata jsou v tomto věku aktuální?

Učím „už“ dvacet šest let. A za tu dobu mám pocit, že se témata v podstatě opakuji. A to bohužel bez ohledu na to, v jaké společnosti žijeme. Tedy i dnes je to „hledání místa ve společnosti, ve skupině“, „komunikace x nekomunikace“, „osamělost člověka“, „nedůvěra v svět dospělých“, „touha po čisté lásce, přátelství, čistých vztazích“ atp. Záleží také na složení skupiny - holky chtějí čistou lásku a prince na bílém koni, a kluci to v tomhle věku vůbec nechtějí řešit - chtějí dělat spíš legraci než vážnější témata. Ale vždy záleží na tom, jaké osobnosti jsou ve skupině - třeba se sejdou komici, nebo je tam nějaká silná osobnost, která dav strhne... Jen způsob sdělení a žánr záleží na tom, jaká je parta lidí.

Jak ale zpracovat výpověď dospívajících, aby přitom byla čitelná pro jakéhokoliv diváka a ne jen pro vrstevníky?

Přiznám se, že to mne zase až tak netrápí. Nevadí mi tzv. generační divadlo. Jsem přístupná tomu, že moji svěřenci sdělí nějakou myšlenku, s kterou já nesouhlasím a kterou bych řešila jinak. Usmívám se nad řečmi „dospělých“ diváků: jak to mohou hrát, s tím se přece nedá souhlasit! Tak nedá. Možná ale právě to, že si to prodiskutují, odehrají a

slyší pak ohlasy od druhých, tak si to v sobě vyřeší. I když samozřejmě kladu také otázky. Neustále je nutím pojmenovávat, co daným okamžikem sdělují a co z těchto okamžiků vyčte divák, který za sebou nemá dlouhé debaty. A oni sami pak vidí, jestli to funguje. Při práci na představení tak pojmenováváme naprosto nejjednodušším způsobem to, co momentálně na jevišti je či není, co jsme viděli, co nám tím hrající řekli, co tam ke sdělení chybělo a ptáme se proč.

Témata, která jsi výše zmiňovala, bývají někdy (nejen v divadle) zpracována tak, že hraničí s kýčem, patosem apod. Jindy se zas jejich jevištní podání blíží spíš recesi, prvoplánové legraci a nezávažné taškařici. Ptám se na konkrétní náměty a předlohy, které si dospívající ve vašem souboru vybírají, i na jejich uchopení na jevišti. Do jaké míry se snažíš ten výběr korigovat, když máš pocit, že překračuje meze vkusu?

Letos si ti nejstarší přinesli text, který našli na internetu. „Prase“. Když mi to přinesli a řekli: Irčo, to budeme dělat, to je úžasné, tak jsem to přečetla a říkám: nezlobte se, to je blábol, tohle dělat nebudu. V textu jsou tyto postavy: prase Pepík, řezník Josef, čteník Karel, pak církevní rada, mistr učen a farář. To všechno chtěli hrát dva kluci. Řekla jsem: vy jste se zbláznili, to je fakt blábol, to dělat nebudeme. A ještě ke všemu ve dvou? Blbost. Kluci řekli, tak nás bude víc, třeba tři. Jeden bude hrát všechny postavy kromě řezníka a prasete a další dva si chtějí užít to prase s řezníkem. Stručně o obsahu: řezník musí zabít svého nejlepšího kamaráda - prase, protože prase vlastní farář a má přijet církevní rada a prase musí být připraveno na hostinu. Řezník to odmítá, protože prase je jediná bytost, která mu rozumí. Takže se spolu opijí a řezník pak přijde, že už prase musí zabít. Prase prosí, aby ho řezník nejdřív omráčil, aby nic necítilo. V textu je psáno „tupou stranou sekery“ - ale na jevišti jsme to udělali nožem. A když se řezník takhle rozmáchně, tak samozřejmě bodne faráře místo prasete. A pak vzadu leží farář a tak dále...Proto jsem docela rezolutně musela říct: ne, tohle dělat nebudu, to si dělejte sami, na to nemám, to je blbost: text špatný, o čem to bude,

k čemu to bude? Nicméně byli úporní a říkali: ne, my to budeme dělat a ty to budeš dělat s námi. Nakonec jsem na to přistoupila. Myslím si tedy, že ve výběru předlohy i tématu jdou vstříc, pokud si za tím hodně stojí a hodně chtějí. S jiným ročníkem jsme zase dělali Kobaltické pohádky - to byla taky taková blbost. Autor předlohy - F. Rachlík - není špatný, ale ty pohádky... Jede se do nějakého světa, kde je hroch, který neustále chce, aby se pilo kafe. Takže my jsme v průběhu představení neustále divákům nabízeli kafičko. („Dáme si kafičko“ je teď v dramataku okřídlenou větou.) Dědeček vypráví pohádky a poučné příběhy - no, absolutní úlet. Skupina, která text přinesla, si to prosadila v posledním ročníku s tím, že chtějí odpočívat, blbnout a roznášet kafičko a sušenky po sále. Představení pak taky bylo velmi úletové.

Takže jsi i na takové předlohy většinou vždy přistoupila?

Ano. Musím říct, že vždycky na to pak přistoupím, ale pokaždé se snažím povýšit to, hledat v tom něco, co by tu předlohu jako takovou posunulo výš, aby tam byly alespoň metafory; sdělení ještě něčeho nad nebo úplně mimo ten text. Aby to směřovalo třeba do absurdity, do nějakého žánru, kde to je snesitelné. Aby to nebylo „in natura“ a psychologizování. Snažíme se to vždy nějak stylizovat, hledat symboly a metafory. Nakonec musím říct, že jak Prase, tak Kobaltické pohádky skončily na Náchodě - Prase dokonce dostalo cenu. Kluci s Prasetem chtěli i mezi ochotníky na SČDO do soutěže monologů - na což jsem jim řekla, že se zbláznili. To prase je opravdu regulérní prase - v představení jí brambory, teče mu to, opíjejí se - takže i divák pak opravdu řekne: To je prase... Byť na sobě má kvádru a růžovou košilku. A v dialogích Prase vyhrálo cenu na národní přehlídce a postoupilo do soutěže dospělých. Nakonec to tedy v podstatě vždycky bylo svým způsobem úspěšné, i když si o tom já myslím svoje, koukám na to trošku s despektem a překvapuje mne, jak o tom všichni hovoří. I když třeba na Náchodě pak u těch Kobaltických pohádek říkali: to je takové rozloučení, taková recese, lehčí žánr, ale chápeme, proč jste to dělali - loučíte se. A děcka se začaly řehtat, protože to tak skutečně bylo. Já jsem to nazývala besídkou a vůbec těmhle věcem říkám novákoviny - i když divácky to bylo hodně úspěšné. Říkám: když tedy takový humor a vlastně trošku možná laciný, snažme se v tom najít alespoň něco víc. Aby to nebylo jen o té lacinosti. Takže i na „lehčí“ předlohy přistupuji, ale u nejstarších ročníků.

S čím si spojuješ věk kolem čtrnácti, patnácti let? Co je v tomto období důležité pro člověka, který chce hrát divadlo?

Já si myslím, že je to věk, který chce hodně na jevišti „nýt“ a prožívat a mít ty velké city a pocity. Myslím si, že je důležité zvrátit je pokud možno trošku někam jinam. Třeba tím prožíváním i začít, ale postupnou prací je dostat vždycky trošičku jinam; směřovat i k humoru. Dělali jsme třeba představení Jako na molu - což byla vlastní poezie patnácti, šestnáctiletých. Ty básničky právě byly hodně o tom, jak jim život ubližuje, jak jim svět ubližuje. Všichni ve skupině hráli na nějaký hudební nástroj, takže chtěli hrát představení o kapele - zase jakoby kýčovitý obsah: lidi z kapely spolu dělají muziku, což každého z nich zachrání z nějakých vnitřních problémů. Pak se to hraní ale nepovede a kapela se rozpadne a jim se rozpadne svět. Obsahově představení zůstalo takhle, ale v průběhu práce se do něj dostal jakoby nadhled, odstup. I když tam byly ukázána přání, sny a touhy postav, byly zpracovány trochu jako groteska, což celé představení nadlehčilo a v něčem mu dodalo štávu - a tvůrcům to pomohlo. Svůj problém si vyřešili, ale přitom se na to dokázali dívat i trošičku jinak. Při tvorbě postav vycházeli z vlastních zkušeností a textů, v nichž se odrážejí, že každý má nějaký svůj problém - ale vybírali si postavy, které by spíš chtěli řešit - tedy oni sami nemuseli být s postavou totožní. Myslím, že spíš jim vyhovuje, když hrají toho druhého a je samotné hrát někdo jiný. V deváté třídě hráli i Coelho Alchymistu. A jindy to byla zase lidová poezie.

Jak hledáte témata a předlohy?

U malých hledám předlohy já, a to na základě tématu, které je trápí. U starších už chci, aby nosili svou literaturu - ale to proto, že vím, že do toho jdou s vědomím, se zkušeností z předchozích let, takže vědí, že půjde o jejich výpověď. Bez zkušenosti několika předchozích představení by to hledání bylo určité jiné. Knížky si nosí až osmáci, devátáci (to hrají tak 4 - 5 představení). Samozřejmě, že to není tak jednoduché. I když mají potřeby sdělování, přinést nějakou literaturu jim dělá problémy (a to i středoškolákům). Většinou pomáhá berlička, že stačí přinést knihu pro zajímavý název, jazyk, okamžik, tedy ne pro celý příběh. Pak si povídáme čím nás co inspiruje, dráždí, zajímá. Je to samozřejmě cesta nesnadná a dlouhá. Nápady, motivy si píšeme, nebo i kreslíme na velkou plachtu. Pak postupně vytváříme příběh. Vytváříme situace, diskutujeme a znovu situace.

Pracujete pokaždé s literární předlohou, nebo studenti (od těch čtrnácti, patnácti let) dělají spíš autorské divadlo? Jak pomoci tomu osobnímu sdělení, osobní výpovědi v období dospívání?

Třeba představení Jako na molu je autorská věc. Ale vždy záleží na ročníku, na skupině; skupina, která dělala Jako na molu, je hodně tvůrčí, takže mohla vzniknout autorská věc. I když vlastně svým způsobem je každá věc autorská. Často využíváme literární předlohy, ale vždy velmi volně na motivy. My si s předlohou hodně děláme co chceme - a musím se přiznat, že mě to netrápí. Nemám takovou tu úctu k velikánům. Teď třeba hrajeme Máchův Máj a vstupovali jsme do toho také s vědomím, že asi pobouříme. Je to postavené na prozaické části Máje - zkoumali jsme příběh Viléma a Jarmily, kladli jsme si otázky jak to, že otec se pomalu neznal s Vilémem; a co Jarmila, svedl ji otec, nebo se nechala, nebo ji znásilnil? Mácha to příliš neřeší, není to pro něj důležité. A tak se mu za to v programu omlouváme. Hledali jsme příběh. Pro nás je to příběh o moci a o postavení člověka ve společnosti. Moje současné vrstevníky však pobuřuje, že v Máji hrajeme o nějaké době, která byla, lidé ji sesadili a nic se nezměnilo. A všichni (ti vrstevníci) to cítí jako nepravdivé, cítí s revolucí a s dneškem, který je podle nich jiný než doba před revolucí. A títo moji vrstevníci často nechápou, že mladí lidé si to s revolucí moc nespojují a chápou to spíš tak, že ať je kterákoliv strana u vlády, tak se nic nemění. Já však říkám: je to jejich volba a můj úkol jako režiséra je, aby to bylo co nejvíce čitelné - znamená to zbavovat se při tvorbě představení věcí, které nepřispívají ke sdělení tématu. Závěr představení dětí či mladých nemá být mým osobním názorem. Představení je jejich a pokud to tak cítí... Jsem třeba hodně nespokojená s koncem jednoho představení, který jsem nemohla vydýchat - končilo to sebevraždou. Vedly se nekonečné diskuse, já jsem si tam pak prosadila takovou drobníčku, že na závěr projde dívka v bílém jako nějaká naděje. Sebevraždu neuznávám - a oni řekli, že taky oni ne, ale že si ji tam potřebují dát. Ta postava musela podle nich takhle skončit. Myslím si, že úloha režiséra mladých lidí je zkrátka trošičku jiná než úloha režiséra na profesionálním divadle. Ano, čistit, vést ke sdělení, ale sdělení tématu mladých lidí.

Mění se v období dospívání nějak způsob, styl, jakým chtějí mladí lidé hrát?

Já se snažím i v herectví o nějakou stylizaci, o náznaky, o metaforu - spíš než o psychologické herectví. Třeba v tom zmiňovaném představení, které končí sebevraždou (i když musím přiznat, že zrovna sebevražda byla docela naturální). Kluk získává zkušenosti s holkama, je tam třeba i milování na jevišti - ale je to symbolické, točí se spolu v igeltech. Vždycky se snažíme o obrazy. Stejně tak milování Jarmily s Vilémem - zpracovali jsme to pohybem, baletem. Chlapec ležel a dívka byla opřená o jeho ruce a nohy, jakoby létala, přibližovala se k němu a oddalovala, dávali si pusy, ale ona létala. Tedy téma ano, obsah ano, ale vždycky se snažíme udělat to jinak - nerealisticky. Důležité je dát jim pro vymýšlení náznaků, symbolů prostor - postupně tak získávají zkušenost, že to náznakové hraní je třeba uvěřitelnější, pravdivější. Tyto choulostivější, složitější věci děláme často přes víkend, do noci, kdy pracujeme v malých skupinkách či ve dvojicích, které spolu vymýšlejí, potom přijdou a ukážou. A pak to rozebíráme, bavíme se o tom, proč je třeba něco směšné, když to tvůrci mysleli vážně...a pak je celá věc snazší, oni sami metaforu začnou vymýšlet. Tyto scény nedělám se všemi najednou, ale většinou pracuji jen s jednou dvojicí, a ostatní jdou vymýšlet něco jiného. Sedím s nimi na zemi, nepřerušuji - to třeba u milostných scén ani nejde, oni se stydí, byť je to metaforicky. Použijete-li náznak, stylizaci, tak nemůže dojít k psychologizování, ale přitom prostor na pocit zůstává. V jiném představení - Jako na molu - kde jde o vztah kluka a přísného otce. Děcka vymýšleli, jaký sen by mohl mít syn o svém otci. Vymysleli, že táta je vlastně hippie, takže přijde v kabátu, odhodí ho a pod ním má takovou hippiesáckou barevnou vestu a je to všechno zpomaleno. Kolem lítají holky, objímají ho... Najednou vznikl zvláštní paradox - přísný otec a hippie, touha po pochopení. Je to velmi humorná scéna, a přitom i mrazí. Klasickou divadelní práci si ale moje děcka zkusí také, a to na hodinách přednesu. Docela rádi pracujeme na divadelních

monologů a dialogů, hodně jich sice dramatizují z povídek, ale u nejstarších děláme i Romea a Julii, části Zkrocení zlé ženy. Zde je vždy podkladem již napsaný scénář. Takže zkrátka klasická herecká práce.

Myslíš si, že v určitém období, i když ne třeba v pubertě, si každý, kdo hraje divadlo, musí nutně projít tou jevištní psychologizací postav, v podstatě realistickým hraním? Přestože pak s odstupem řekne: „To bylo strašné...“?

Každý si to chce zkusit. V přípravné fázi představení je i na toto spousta času, ale záleží pak, jestli je to pravdivé jednání. Jestli skutečně všichni sdělení dotyčného věříme. Jestli jdeme s ním. V takových okamžicích já jsem ten protiva, který klade otázky a ptá se, jak se dané jednání uvěřitelné a jestli by nešlo sdělení vymyslet jinak. I když barometrem jsou i ostatní, buď vážnou situaci vezmou, nebo se začnou třeba smát.

Je tedy lepší jít na to otázkami k přemýšlení, než rovnou říct: tohle je sentiment a tohle kýč. Někteří vedoucí a režiséři ale asi nemají tu trpělivost vysvětlovat a jít do procesu kladení otázek...

Ale to musí. My proto třeba až do listopadu děláme přípravnou fázi, vlastně si s tou předlohou pohráváme, společně vymýšlíme situace. V tu dobu taky spíme v dramátku, hodně intenzivně se pracuje a pak teprve já píšu scénář. Když vymýšlejí, já jdu zapisovat to, co se mi líbilo. A pak se jdu zase dívat... Takže od té osmičky, devítky je autorem scénáře soubor Hop Hop. Pravda je, že pak se stává, to, co se stává, že to není dokonalé.

Jaký je podle Tebe rozdíl mezi studentskou recesí a „regulérním“ divadlem? Kdy je to pro Tebe spíš recese? Má smysl vůbec to rozlišovat, když mluvíme o osobní výpovědi?

Někdy sedávám v porotách a přijdu tam třeba kluci z učňáku. Letos jsem viděla Dívčí válku od F. R. Čecha - a oni si to nesmírně užívali! Chválabohu za to, že ten kantor od nějakého černého řemesla byl schopen dovést k divadlu kluky z učňáku. To divadlo nestálo svým způsobem za nic, když bych to měla vzít z hlediska uměleckého, oni na to ani neměli, nebyli vybavení, mnohdy jim ani nebylo rozumět - ale ti kluci si to úplně neskutečně užívali. To, že ten mistr to vybral, že je vůbec přesvědčil, aby vylezli na jeviště, aby se nestyděli a vzali si sukně a hráli holky, aby si toto všechno zkusili... Tak to mi přišlo úžasné. Myslím si, že je dobře, že to dělá. A myslím si, že i tahle cesta vede k divadlu a vůbec bych se tomu nebránila. Já jsem začínala divadlo jako princ v Popelce v sedmé třídě na nějaké akademii - a nemyslím si, že mě to zpránilo. Naopak přivedlo mě to k Soně Pavelkové do dramatika. Nehaněla bych je a neodsuzovala; třeba je to postupně přivede také k něčemu jinému. Jiným příkladem je soubor Buratino ze Stollbergu, se kterým se přátelíme. Německé dětské divadlo je opravdu hodně kýčovitě. To, co dělá Buratino, je vlastně určitým způsobem pro nás nepřijatelný typ dětského divadla. Jsou to pohádky, taková ta ouška a lezení po čtyřech. Říkala jsem si: to je strašné. A pak jsem měla tyto děti v semináři - jsou výrazné, nebojí se mluvit, je jim rozumět, jsou schopny použít pro život to, co se v tom kýčovitě divadle naučily. Zkrátka si myslím, že i to špatné divadlo může člověku něco přinést, může ho obohatit. Jsem pokornější v odsuzování a soudech, že když to není dokonalé, tak to musíme sepsat a shodit a vedoucího zdeptat, protože probíhá mrví děti. Není to úplně pravda.

Říkala jsi, žeš' viděla na Prima sezóně představení, které nemůžeš nazvat divadlem dospívajících...?

Byla tam některá představení, u nichž jsem měla pocit, že se tam realizuje spíš vedoucí než děcka. Šlo o téma, které trápí dospělé - ještě něco z totality. Vůbec jsem nechápala, proč to hrají - nebylo tam nic o mladých lidech, nebyly tam mladí - to muselo být téma té-toho vedoucí-ho. Nechci to odsuzovat, asi jim to něco přineslo, možná to hrají i rádi a nadšeně. Ale myslím si, že pro děti i dospívající je zajímavější, přínosnější, když hrají o sobě, o tom, co je zajímavé.

Co je v tomto ohledu při práci s dospívajícími nejtěžší - a co je naopak výhodou, když vzniká divadelní představení?

Nejtěžší? Asi to, že by jim asi vyhovovalo pomalejší tempo, tak si v klidu prodiskutovávat, pozvolna se scházet a tak zvolna téct po jevišti. Zvláště když jsou zkoušky vždy po škole. Takže musím být stále motorem. Musím být tím, který, i když je sám unavený, jde pustit hudbu a začne na ni řídit, rozhýbat všechny kolem sebe a přenášet energii. Výhodou pak je, že se nechají takto „snadno“ nakazit. Rozkreše se v nich jiskérka chuti a pak už vymýšlejí a dělají, nebojí se říct i kacířské myšlenky (říkáme tak myšlenkám, které absolutně zboří předchozí práci) a dělají a dělají (při soustředění i do půl druhé v noci). Ale nevím, jak dlouho tu rozkrásavací energii ještě v sobě budu mít.

Irena Konýčková je vedoucí souboru HOP-HOP, organizátorka krajské přehlídky dětské recitace a ředitelka ZUŠ Ostrov.

Díky za rozhovor, eb

DNES O...

...nejmladším studentském divadle s Veronikou Rodriguezovou

Čím je podle Tebe dnes specifické divadlo hrané dospívajícími? Ptám se vlastně na nejmladší studentské divadlo... Jaká témata jsou podle Tebe aktuální?

Podle mých čtyřletých zkušeností organizátora krajské přehlídky Prima sezóna, tedy přehlídky studentského divadla, mohu říci, že se situace každý rok mění. Dívám-li se zpětně na tituly přihlášených inscenací, objevuje se zde - tedy v Jihomoravském kraji - široká škála žánrů od pohádek pro děti (např. Perraultovy pohádky nebo Pavouček Pája prostějovského souboru Třeba i) přes tzv. divadlo poezie (pásma ses-tavená z poezie českých básníků 20. století, poezie Emanuela Frynty či J. A. Pitínského), pohybové divadlo (Muž v tom, soubor Cyranovy boty CVC Lužánky) či pokusy o interpretaci tzv. klasické či „vážné“ literatury (např. Koně se přece střílejí, Tři bratři - podle Čechovových Tří sester, Deset malých černoušek Agathy Christie, Tajemný přízrak Londýna - o Jacku Rozparovači či Pan Kaplan má třídu rád) až po vlastní autorské divadlo. Pořád živé jsou také pokusy o interpretaci her divadla Járy Cimrmana. V každém roce se objevilo téma inspirované klasickou literaturou, také trocha poezie a autorské pokusy, často recesistické, a to na různých úrovních.

Dalo by se říct, že v období dospívání aktéři upřednostňují určité žánry, styl hraní a inscenační prostředky?

Zde hodně záleží na charakteru souboru. Jedná-li se o skupinu spolužáků, kteří chtějí pobavit sebe a své spolužáky - takové skupiny jsou většinou málo poučené a málokdy vydrží do dalších let - a nebo jde o skupinu, existující v čase a v nějaké struktuře, např. soubory s vedoucím, pracující při škole. Zde se pak zodpovědnost za výběr předlohy a podobu vytvořeného díla rozděluje mezi mladé tvůrce - interprety a jejich, většinou staršího a někdy i poučenějšího, vedoucího. Možná se dá na základě zkušeností ze čtyř let existence přehlídky říci, že soubory vrstevníků častěji tíhnou k parodiím a recesi v široké škále: od pokusů interpretovat cim-

rmanovské hry Smoljaka a Svěráka až po nejružnější vlastní autorské pokusy. Pro mě osobně je překvapivé - a myslím že příznačné pro dobu, ve které žijeme - že práce s poezií je bližší souborům, které mají staršího vedoucího (ať už nějakého pedagoga nebo staršího spolužáka). Zde myslím dochází k posunu. Zavedená představa, že studentům je poezie jako možnost veřejné výpovědi bližší, už dnes asi neplatí. Jejich zájem se posouvá k tzv. autorskému divadlu, inspirovanému současnými tématy, často světem modelek, tělesné krásy a diktátu módy. Součástí těchto tvůrčích pokusů je i jistá nezávaznost a útržkovitost. To podle mě souvisí s povahou světa, kterým jsou mladí obklopeni. Práce s předlohou, založenou na příběhu je doménou souborů s dospělým vedoucím nebo souborů, kde jsou i starší členové, kteří už mají vážnější divadelní ambice a takový soubor už má nějakou tradici.

Jaká jsou podle Tebe kritéria takových představení? Kde je hranice mezi nezávaznou zábavou, třeba parodizující recesí a divadlem „formovaným“? Kde je podle Tebe hranice vkusu?

No, to je velmi těžká otázka. Necítím se povolána k jakýmkoliv všeobecnějším závěrům a budu tedy mluvit pouze o svých osobních zkušenostech. Často se ve mně sváří dvě věci - jako pedagog, věřící, že divadlo je účinné médium pro výchovu člověka, si cením každého pokusu, který byl doveden až na jeviště. Ať už je výsledek jakýkoli, práce, kterou je při tom třeba odvést, je podle mého názoru hodná obdivu. Pak ale přichází druhá strana mince - co, jak a proč aktéři z jeviště sdělují. A to se netýká jen studentů - herců, ale často právě jejich vedoucích. V tuto chvíli se ve mně ozývá divák, který má určité nároky a očekávání, a ta se třeba nepotkávají s hodnotami předváděnými na jevišti. Často také platí, že právě nepoučené soubory jsou osloveny právě tou nejrozšířenější kulturou, kulturou televizní, a těžko se smírují s tím, že je jim jejich povrchní, třebaže všeobecně přijímaný přístup, vytýkáno. Co se týče míry a hranic vkusu, to záleží na každém z nás. Pro mě osobně jsou věci, prezentované v televizi často těžko stravitelné, ale právě tento svět velmi oslovuje mladé lidi. Zajímavé také je, jak se i ve mně hranice posouvá. Když např. začala soutěž Milionář, byla pro mě nepřijatelná - hodně silně jsem vnímala její pozadí, tj. jak se informace - encyklopedické vědomosti - mění ve zboží.....ale jaká je skutečná hodnota takovýchto vědomostí v životě člověka? A dnes v éře Vyvolených na Milionáře vzpomínám jako na v zásadě kvalitní pořad, založený na přijatelných hodnotách - lidé jsou odměněni, když něco ví. To už se dnes v televizi nevidí. Takže čekám, jak se svět takto se posouvající hodnoty projeví v divadelních výpovědích studentských souborů. Ale musím také říci, že mladí lidé, kteří tíhnou k aktivnějším formám (sebe)vyjádření, tedy v tomto případě k divadlu, většinou vidí tento svět povrchních hodnot kritičtěji. A co je pro mě v divadelní výpovědi nepřijatelné? Když z jeviště cítím touhu po sebe prezentaci vedoucího a studenti-herci jsou pouhým nástrojem nenaplněných ambicí dospělého. Anebo když na mě z jeviště číší neupřímnost a touha po exhibici, neopírající se o žádný poctivý základ. A také laciná podbízivost.

Má to vedoucí souboru korigovat - tedy má zakazovat veselé frašky, parodie, recese, kde jde jen o zábavu?

Práci vedoucího bych připodobnila k chůzi na laně nad propastí. Pokud jsem postavena do role vedoucího-režiséra, přikláním se spíše ke korekci. Vždy se ptám: „Co to přináší? Jak to slouží celku?“. Zároveň musíte hlídat, abyste neztratili kontakt a důvěru skupiny. Záleží na charakteru komunikace, charakteru tvůrčího procesu a naladění uvnitř skupiny. A když se díky šťastné konstelaci potká tvůrčí snažení souboru s tématem a konečnou jevištní podobou, tak já sáám. Ono odhodlání pracovat, potýkat se s námětem či předlohou a hledat cesty jejího tvůrčího vyjádření nemusí ještě vést k cíli. Je to takový alchymistický proces, kdy se „kámen“ mění ve zlato. A někdy i věc zdánlivě bezcenná a povrchní může nabýt kvalitu, kterou byste nečekali. Je to velmi jemná alchymie. Zároveň si uvědomuji, jak je pro mě - jako diváka - důležitá důvěra ve styl práce souboru nebo znalost vedoucího/vedoucích jako tvůrčích osobností. To pak dokážu i ledaco odpustit, protože si dovedu představit, jaká práce za tím stojí. Zkrátka to, že alchymická proměna nenastala.

Co je pro Tebe „osobní výpověď dospívajících“? Jak ji zpracovat do podoby divadelního představení, aby byla čitelná pro jakéhokoli diváka a ne jen pro vrstevníky?

Hm.....ono záleží na tom, jakou kvalitu a hloubku ta „osobní výpověď“ má a jaké prostředky k jejímu jevištnímu vyjádření jsou zvoleny. Uvedla bych jeden příklad: Eva Tálská minulý rok se Studiem Dům realizovala velmi náročný a rozsáhlý projekt Starých pověstí českých. Epizoda Dívčí válka byla rámována jako cool módní přehlídka, kdy dívky, oblepené izolepou, recitovaly své autorské texty právě inspirované časopisovými tématy krásy a módních direktiv. Silně jsem zde vnímala naléhavost dívčích výpovědí, spojených s vážnou klasikou předlohou, ovšem rukou vynikajícího profesionála. Roli zde jistě sehrálo i to, že jsem některé protagonistky osobně znala, před nějakou dobou je sama učila v rámci spolupráce s jednou brněnskou střední školou a měla jsem tedy představu o jejich duševním světě. Poctivě musím přiznat, že ne moc vysokou. A teď najednou tohle.....! Byla jsem hluboce zasažena. Zároveň vím, že tuto scénu někteří diváci považují za nepřijatelnou, za nešťastně spojenou s Jiráskem, zkrátka za poněkud kýčovitou. Pořád tedy věc míry, vkusu, zkušeností, osobního vyladění a informací, které si nosíme v sobě. Jak učinit výpověď amatérů - zde mladých amatérů obecně - čitelnou a přijatelnou? To nevím. Vždy začínáme znovu, zkušenosti a vzdělání mohou přispět k tomu, že cestu naleznete, ale úspěch nezaručí. Pokaždé jdete neprošlápanou cestou. Jen bych doporučila do batohu přibalit humor a nadhled. Mohou otevřít dveře i do srdcí „cizích“ diváků.

Proč myslíš, že některé děti, které např. na základní škole chodí do souboru a dělají v podstatě dobré vážné věci, které jsou specificky o nich, pak často v pozdějším věku, na střední škole „spadnou“ jen do recesí, shazujících všechno za všech okolností?

Když děti dělají dobré divadlo na úrovni základní školy, je to vždy zásluha vedoucího, který má talent, je zpravidla poučený a také umí zapojit talent dětí. A když ten vedoucí zmizí, stojí zde ty „děti“ samy a přichází na řadu jejich osobní předpoklady, schopnosti, potřeba výpovědi... a talent to vše spojit a dotáhnout. A to je dlouhodobý proces pokusů a často i omylů. Ale pokud na cestu vyrazí, přejme jim hodně štěstí. Nemusí cestu najít hned, důležité je, když vytrvají. Někam dojít, to není jen tak. Ale stojí to za to.

Veronika Rodriguezová je pracovnící CVČ Domeček v Brně, organizuje krajskou přehlídku studentského a mladého divadla Prima sezóna a v současné době je postgraduální studentkou pedagogické fakulty Masarykovy univerzity.

Děkuji za trpělivost a ochotu, eb

VIDĚLI JSME V ÚTERÝ

Mladá prodavačka zápalek

Mladá prodavačka zápalek

Mladá prodavačka zápalek

Mladá prodavačka zápalek

VIDĚLI JSME V ÚTERÝ

Mlýnek

Mlýnek

Mlýnek

Mlýnek

ANKETA

O čem si myslíš, že by bavilo hrát osmáky a devátáky?

Já bych řekla, že by je mohlo bavit něco z jejich věku, jako třeba o pubertě, protože přece jenom to už znají, patří k tomu ty odpovědi: „No a co?“ a podle mě to je opravdu nejlepší téma pro osmáky a devátáky. Mohlo by to být třeba o komunikaci mezi rodičema a dětma. Protože v pubertě se člověk úplně změní, vlastně si vytvoří úplně jiný vztah k rodičům. *Patricie, členka dětského souboru*

O životě, o sobě, o blbostech, o pubertě. Jaké prožívají dny. O moderním světě, na co se rádi dívají, o tom, co je baví, jak si oni věci představují, je to napůl dospělácký a napůl dětský, něco mezi. *Anička, Martina, Kačka a další Martina, členky dětského souboru*

Myslím, že asi ne pohádky, ale spíš něco o pubertáčích nebo něco, co už není pro děcka. Prostě ne pohádky. Spíš komedie a horory. *Petr, člen dětského souboru*

Co může zajímat devátáky? To je hrozně individuální. Mohlo by to být něco ze života, ze života jejich věku, o tom, co se jich bude týkat. Nebo to bude něco ze současnosti, co se nějakým způsobem týká jejich věku nebo zájmů, ale konkrétně asi neřeknu, to nevím. *Miša, recitátorka a hosteska*

To je pro mě těžká otázka, protože já vůbec nevím, co si osmáci a devátáci myslí. Já mám problém, abych vymyslel, co si myslí šestáci a pátáci, s kterejma pracuju. *Milan, seminarista*

Třeba by bylo pěkné, kdyby je zajímal celosvětový mír. *Kateřina, seminaristka*

O lásce. *Ivana, seminaristka*

O sobě. *Jana, seminaristka*

Já jsem osmák. A myslím si, že určitě nejvíc by chtěli hrát o takových těch pubertálních záležitostech, buď jako o samotné pubertě nebo o sexu a takhle jako. Teda ne jako že bych to chtěl hrát já, ale jako obecně o pubertáky zajímá, tak by asi chtěli hrát o tomhle. Pohádku by hráli jediné, kdyby je někdo přinutil. Do té by se hrnuli, leda kdyby byla nějak speciálně upravená, to jako jo. Kdyby byla upravená podle nich. *Marek, recitátor a doprovod dětského souboru*

Je to individuální. Nemám to vyhraněný. Hra musí být dobrá a na tématu tolik nezáleží. Většina osmáků a devátáků chce dělat srandu a sex. *Vojta, recitátor*

Myslím si, že by chtěli hrát o sobě, nebo si dělat legraci z něčeho co ještě neznají. Asi taky o hledání svého místa na zemi a tím si ho i nacházet. *Dana, seminaristka*

Hráli by rádi o pubertě, o tom v čem zrovna jsou. O problémech s rodiči, o mezilidských

vztazích. *Lenka, členka dětského souboru*

Chtěli by hrát nějaké tragedie, protože mají rádi špatné konce. *Anička, seminaristka*

Něco drsného, o machrech, sprejerech... *Lukáš, člen dětského souboru*

Nechci paušalizovat, ale o lásce, nespravedlnosti světa, o přátelství, obecně o mezilidských vztazích, na kterých v tomto věku hodně záleží. *Jiří, návštěva*

O něčem, co ostatní pobaví. Komedie, sranda. *Tereza, členka dětského souboru*

Chtěli by hrát něco, co sami prožili nebo co viděli jinde, srandu. *Gabriela, členka dětského souboru*

Nebavily by je pohádky. Určitě by chtěli hrát o tom, co vychází z nich. Někdy životní příběh o nešťastné lásce, problémech s rodiči. *Karel, člen dětského souboru*

O pubertáckém věku, konfliktu s rodiči, učiteli. O první lásce, zahleděnosti do sebe. Spíš humorné ladění. *Jana, vedoucí dětského souboru*

O moderním světě, o naší civilizaci. Něco vtipného. Něco o holkách, láskách, konfliktu s rodiči. *Matěj, syn seminaristky*

Já jsem hrála starou hnusnou čarodějnici, to bylo v mém prvním přestavení. Byly tam se mnou i holky, které hrály kameny. *Lenka, zelenočerná ovečka*

O vztazích - letos jsem to s devátákama řešila. Hlavně, aby to byla zábava. Je jim taky blízke proplétání osudů. *Eva, vedoucí souboru*

Většinou je to o formě, chtějí udělat opravdové divadlo, a téma je jim docela jedno - ale asi vztahy v reálném životě - tedy už ne v rovině metaforické, alegorické, ale v reálné rovině. *Lukáš, vedoucí souboru*

O životě pubertáka - o svém životě. *Tereza, členka dětského souboru*

Nehráli by pohádky, ale něco moderního. *Beáta, členka dětského souboru*

Pohádky by je moc nebraly, ale hádky, něco jako hrála Haxna, o klukách. *Ondřej, člen dětského souboru*

O pubertě. *Terka, členka dětského souboru*

O lásce, spíš taková realita, loutkové ani pohádky by je nebavilo. Chtěli by hrát to „A co jako?“ *Katka, členka dětského souboru*

SLOVO POROTY

Malá prodavačka zápalek

Přiznám se, že z uvedení inscenace známé Andersenovy pohádky jsem měla dopředu trochu obavy ... Nemohla jsem se zbavit otázky, co s poněkud černo - bílým tématem na jevišti. Bude o čem hrát, lze vůbec najít další téma, kromě onoho střetu chudé holčičky s okolním zlým světem, které na mě již v předloze působí poněkud ploše a sentimentálně... A neskloznou k němu i samotní tvůrci?

Z představení byla znát poctivá snaha hledání divadelních prostředků směrem k inscenování příběhu. Vědomě se zde pracovalo se světlem, hudbou, byla zde použita technika vnitřních hlasů, snová paralela, znak u kostýmů... Zvolení těchto divadelních prostředků působilo sympaticky, sílu autorské výpovědi, názoru však nenaplnilo a zůstalo „pouze“ v rovině převyprávění příběhu.

Po stránce herecké (až na několik situací) působily děti příjemně. K větší herecké jistotě a jednání postav by ovšem přispělo posílení naznačeného, ale ne plně využitého chóru.

Tvůrci naštěstí neuklouzli na tenkém ledě sentimentu, ke kterému by mohl příběh svádět. K „odpíchnutému rittbergeru“ tedy představení, které zasáhne a osloví jevištní imaginací, musí ještě nějakou dobu „trénovat“...

Dominika Špalková

Bagr a traktor a jejich Mlýnek

Liberecký Mlýnek nás velmi svižně a rychle naladí na werichovskou strunu. V několika okamžicích máme před sebou na jevišti oba protagonisty známé pohádky Strýčka, moře, proč je slané? - držgrešli, kolenovrta a chamtila Marka a jeho bratra Koubu, chudého jako kostelní myš, - se vším podstatným, co o těchto postavách potřebujeme vědět. Ale nejen to. Souběžně se tu začíná rozehrávat i mimořádně podstatný druhý plán, vztahy mezi vypravěči a jejich vzájemné popichování a „štengrování“. Rázem je zřejmé, že v téhle inscenaci je důležitý nejen příběh sám, ale i způsob, jak je vyprávěn. Tady se souboru podařilo dotknout se poetiky Jana Wericha a nacházet pro ni funkční divadelní prostředky. Jak však představení pokračovalo dál a dál, stávali jsme se svědky více a více jen ilustrování příběhu, respektive jeho jednotlivých částí, než vytváření situací.

Liberečtí vymysleli řadu výborných a funkčních nápadů - za všechny připomínám mizení a objevování se čerta pomocí klobouku a obraz bobtnající kaše vytvořené pomocí padákoviny - ale nejednou nás zmátl ledabyle nahozenými „fórkami“ a odbočkami. Asi nejdiskutovanější byla samoúčelná televizní reportáž o závodu čerta a Kouby, který utíká z pekla s kouzelným mlýnkem.

Ruku v ruce s tím se množily nedůslednosti v zacházení se zvolenými scénografickými prostředky (nezdůvodněné míchání imaginárních a zástupných rekvizit, nejednoznačné vymezování postav kostýmy a kostýmními prvky...).

Lektorský sbor se shodl na tom, že inscenaci by pomohlo jednak důsledné pročištění, zkrátka důsledná motivická práce, ale také přesnější vyhrávání situací. Liberecký Mlýnek zůstal tedy zatím na poloviční cestě. Mám ale za to, že ta cesta vede správným směrem.

Jaroslav Provazník

Divadlo! Zkouška? Mácha ...

Na úvod si dovoluji, a nejen za sebe, poděkovat všem klecanským za to, jak úspěšně zvládli rychlou změnu hracího prostoru. Dopoledne statečně soubor Koukej bojoval na parketu Národního domu, ale pro inscenaci to nebyl rovný boj. Během polední pauzy svou inscenaci klecanští (samé dívky a jeden rockový kytarista) přesunuli do kina. Hráli tedy s minimem možného ověření nového prostoru. Ustáli to. Tato změna zvýraznila i jeden ze zvolených tématických rámců, zkoušku divadelní skupiny. Je zajímavé, jak často se letos objevuje na Dětské scéně pokus nabídnout aktuální současnost náctiletých. A nyní k viděnému. Na scéně představený dívčí divadelní soubor je postaven před zadání popisovat se s Máchovým Májem. Situace je pro ně o to komplikovanější, že to musí zvládnout samy bez vedoucí. Členky skupiny nastupují z publika na scénu - do zkušebny. Zkouší se? V čase inscenace jsou nám nabízeny různé postupy, jimiž dívky ztvárňují části Máje. Vidíme loutkohru, sborovou recitaci, recitaci s živými obrazy, přednes se stylizovanou akcí. Předváděné části respektují sled původního básnického díla. V předělech dívky přechází do civilu. Na čas dívky dostávají odněkud zvenku společníka - kluka, co jim „má dělat hudbu“ (má to od někoho za úkol?). Civilní rámec s časem ustupuje skupinové a sborové recitaci. Tam jsou klecanské dámy dobré, citi rytmsu básně, slušně frázují, intonují a to i ve společných číslech. Inscenace v současném stavu silně evokuje potřebu uvažovat o tom, co je jejím ústředním tématem, zda samotná báseň či zkouška? Dostává se především na Máj, jeho interpretace, postoj současných teenagerů k tomuto klasickému textu nebo možnosti jeho formálního ztvárnění? Nebo se máme především dozvědět, jak je to, když se ve věku kolem patnácti dělá v dívčí skupině divadlo? Máchovské pole je představeno rytmem básně, melodií jejích veršů a inscenováním klíčových dějových scén. Zde nejlépe vychází loutkový komiksový morytát o těžkém dětství, lásce, zradě a vraždě hrany pouze prsty, rukama. Tato scéna má nadhled, jasnou stylizaci a přesné pointování. U dalších scén už to tak není. Škoda je i nevyužitých možností přítomného rockera. Motivy ze života dívčí divadelní skupiny, které v celku inscenace pro diváka převažují (i podle ohlasů ze seminářů), nejsou zatím dotvarovány do čitelných charakterů vztahů, souvislostí, motivací a také samotného autorského sdělení. Vstupní nápad inscenace souboru Koukej! z Klecan, jejich zaujetí a i v hledišti snadno odečtené kamarádské soužití jsou sympatické a nabízí důvěru dotažení a do tvarování zatímní přibližnosti. Úkoly, které si před sebe soubor postavil jsou komplikované, ale konec konců, jen těžké úkoly jsou zajímavé.

Za představení děkuje Roman Černík

Čarovné jaro

Čarovné jaro aneb touha hrát divadlo „Bílá touha“ tančí a tančí, proniká přírodou všemi bytostmi. Snad je personifikovanou čistotou a krásou duše nevšední bytosti Cecy, která v multiplikaci zosobněné empatie se snaží dotýkat celého světa. Cecy oplývající výše zmíněnými magickými schopnostmi právě tento den slaví své sedmnácté narozeniny a rozhodne se pro vtělení do krásné a rozmarné dívky Ann, aby skrze její smysly a tělo okusila opravdovou lidskou lásku. Díky ovládnutí její mysli donutí Ann jít s Tomem, který se o ní uchází, na tancovačku do města. Přes varování svých poletujících alter ego, zahoří k chlapci neovladatelným milostným citem. Navzdory stupňující se varování předá prostřednictvím Ann Tomovi svou reálnou adresu s rozhodnutím setkat se s ním tvář v tvář ve svém skutečném těle, spoléhajíc na sílu lásky a na to, že Tom pozná její pohled a lesk očí, který Ann na chvíli propůjčila.

To vše bylo cílem inscenátorů povídky Raye Bradburyho, jsou si však vědomi, že k naplnění tak směle vytčeného cíle mají opravdu ještě pořádný kus cesty.

Karel Vostárek

VIDĚLI JSME V ÚTERÝ

Máj! Máj! Máj...

Máj! Máj! Máj...

Máj! Máj! Máj...

Máj! Máj! Máj...

VIDĚLI JSME V ÚTERÝ

Čarodějné jaro

Čarodějné jaro

Čarodějné jaro

Čarodějné jaro

BYLI JSME U TOHO

Seminář k inscenacím 4. bloku

Model semináře byl následující. Nejprve seminaristé jednotlivých seminářů přednesli své postřehy, pak lektorský sbor seznámil širší veřejnost se svými postřehy a poznámkami, pak seminaristé položili otázky, které si zformulovali na základě své interní diskuse. Pak proběhlo několik pokusů na tyto otázky odpovědět a na konec seminaristé seznámili širší veřejnost s otázkou z obálky.

Malá prodavačka zápalek, Divadýlko Strašidílko, ZŠ Západní, Plzeň Seminář D se shodl na tom, že nelidskost a povrchnost byla tématem tohoto představení. Ocenili přiměřenou délku představení, pochopitelné zdvojení holčičky a jejího obrazu ve snu, práci se znakem, kostýmem vyjádřenou proměnu postav, propojení zápalky a snu, dobrou práci se světlem. Jako nedostatky představení zmínili české texty v koledách, herecký projev hlavní protagonistky, který nebyl dostatečně přesvědčivý při prodeji zápalek, nedostatečnou výstavbu dramatických situací, ve kterých děti nemohly dostatečně přesvědčivě jednat.

Lektorský sbor zkonstatoval, že se od postřehů seminaristů příliš neodchýlil. Nicméně některé věci vnímal odlišně od seminaristů. Některé použité divadelní prostředky nesloužily divadelnosti představení, mizanscénu označil za celkově neobratnou. Jako podstatné spatřoval i použití velmi zjednodušeného přepisu předlohy.

Otázka seminaristů zněla: Podmiňuje předloha způsob herectví, volbu hereckých prostředků? K této otázce se vyjádřilo mnoho přisedících. Jako shrnutí diskuse na toto téma bych uvedl, že je určité důležité nezapomínat na věk dětí a tím na jisté limity v herecké práci dětí a pak také, že jsou texty, které jsou natolik specifické autorským stylem, že do jisté míry vymezují okruh použitelných hereckých prostředků, pokud chceme cítit autorův styl a význam textu.

Máj! Máj? Máj..., Koukej! ZUŠ Klečany Seminář C ocenil netradiční pojetí cesty náctiletých k Máchovi Máji, rámec divadelní zkoušky, protože umožnil použít různorodé divadelní prostředky, dobrou úroveň mluveného projevu při přednesu básně. Shledali tyto nedostatky: kolísání gradace celého představení, horší mluvený projev v běžné mluvě herců, nejasná funkce kytaristy, což poukazuje na nedotaženost rámce představení. Z diskuse seminaristů vyvstala jedna drobná, ale podstatná otázka: Jak z tohoto představení vyzněl Máj? Máj v tomto podání vyzněl jako zástupná řeč pro sdělení jiných pocitů. Máj jako takový z tohoto představení nevyznívá (ani atmosféra ani příběh).

Lektorský sbor podotkl, že v představení nejde o Máj, že by mohli zápat s jakýmkoliv jiným textem. Silný okamžik představení viděl v prstovém divadle, ale ani zde nedosahuje divadelní představení kvality textu, a ani ho nijak nerozvíjí. Přijmeme-li rámec představení (divadelní zkouška), pak se dá na představení nahlížet jako na hledání způsobu přístupu k textu a jako o pokus zprostředkovat Máj svým vrstevníkům. Bohužel tento rámec představení není vybudován na pevných základech a není dostatečně zkonkretizován. Princip hledání přístupu k textu je dobře nastolen, ale není dodržen v průběhu celého představení, postupně se vytrácí (proces hledání se neodehrává před našima očima, vidíme až výsledek tohoto procesu).

Otázka seminaristů zněla: Jak se souboru povedlo přiblížit Máj svým vrstevníkům? Na tuto otázku jsme nenalezli uspokojivou odpověď, neboť vrstevníků bylo na diskusi málo a vyjádřili se jen dva, ti se ale shodli, že toto představení jim Máj nepřiblížilo a ani v nich nevzbudilo zájem se s Májem blíže seznámit.

Mlýnek, soubor Bagr a traktor, ZUŠ Liberec Seminář D chyběla v tomto představení motivace jednání postav, což bylo ale vyváženo vtipnými okamžiky (vaření kaše, loď, zmizení čerta). Celek podle seminaristů nedržel pohromadě. Ocenili, jak byl použit mlýnek jako rekvizita, která byla propojená s jednáním herce.

Lektorský sbor ocenil soustavnou práci s dětmi, jejich vybavenost, dobrý začátek představení (expoze dvou rodin). Bohužel dále se tento princip přibližuje ilustraci momentů z textu předlohy. Jako problém označil nejednotnost scénografických prostředků (imaginární jídlo z mlýnku, kaše je již znázorněna látkou, ta se pak proměňuje ve loď a pak v sůl). Nedostatečná byla i práce s kostým (čert zůstává čertem, i když nemá klobouk, protože má na sobě neustále zelenou kamizolku). Ocenil princip zmizení čerta pomocí klobouku. Jako problematické spatřoval televizní reportáž, a neucelenost zcizení.

Otázka seminaristů: stejná jako u Malé prodavačky zápalek, tj. podmiňuje předloha způsob herectví, volbu hereckých prostředků?

Čarodějné jaro, Divadlo před tabulí, Mladá Boleslav Seminář B ocenil dobrou atmosféru představení, hudební složku představení. Nevyjasněnost konce a postav utvrdila seminaristy v myšlence, že soubor ctil autora předlohy. Nedostatkem představení podle seminaristů byl nepoměr expozice a uspěchání konce. Jako nedostatek označili nevyjasněnost postavy s šátkem, která hlavní hrdinku jednou podporovala a podruhé šla proti ní.

Lektorský sbor zkonstatoval, že jim zůstalo více otázek bez odpovědí. Ocenil „masový nástup bílé emoce“, ale otazník zůstal u ostatních bílých postav (Koho představují? Je to „multiplikace“ oné efemérní vily?). Nedostatečná expozice obyčejného světa vedla k nepochopitelné touze efemérní vily vstoupit do těla obyčejné smrtelnice.

Otázka souboru: Ovlivňuje diváka znalost předlohy ve vnímání představení? Jak s tím má pracovat vedoucí souboru? Již u otázky vlivu textu na herecké prostředky se rozpoutala rozsáhlá diskuse o tom, co je text, jak s textem zacházet, kam až sahá pravomoc inscenátora, zda máme právo s textem zacházet jako se skrumáží písmen. Dvě odpovědi k těmto otázkám: Vedoucí by se měl snažit při úpravě textu předat ucelenou zprávu, z čehož vyplývá, že by měl věrně zpracovat ty části textu, které tuto ucelenost tvoří.

Když se dramatizace příliš odchyluje od původního textu, pak by představení mělo být naplně-

no něčím jiným, srovnatelně silným a zajímavým.

Pak přišla na řadu „zelená otázka“, tedy otázka lektorského sboru, vložená do obálky určené seminaristům. Otázka zněla: Jaké podněty vám nabídla dnešní představení k problematice „textové východisko a režijní koncepce“? Přítomní se shodli, že o těchto podnětech byla celá dnešní diskuse a tak jsme mohli diskusi s klidným svědomím uzavřít. Jako třešnička na dortu byla skutečnost, že diskutující dodrželi časový harmonogram semináře.

vmm

BYLI JSME U TOHO

Dětský diskusní klub k čtvrtému bloku vystoupení souborů

Je úterý podvečer a jsme opět v kulturním domě Nivy, opět je tu s námi Jana Kučerová a Tomáš Machek - ostrovy - oceán z igelitek - zvukový záznam cesty do Trutnova - hm, zní to, jakoby k nám dětské soubory přijely až z Afriky - to znamená, že to znělo zajímavě, neobvykle a dobře. A odkud přijeli skutečně? Mladá Boleslav, Liberec, Plzeň a Odolena Voda. „Oholená Voda?“ ptá se zcela vážně Jana. „Odolena Voda!“ odpovídají s úsměvem děti.

Diskuse se zúčastnily soubory, jejichž představení jsme viděli dnes odpoledne. Členové každého souboru měli opět zformulovat pro ostatní účastníky tři otázky, které se týkají jejich představení a na něž by se rádi ostatních zeptali. Otázky si každý soubor schoval u někoho, kdo měl velkou kapsu, a s Tomášem se vydali znovu na moře - opět přerozdělování skupinek, jako v předešlých dnech - opět pokus o překlad dojmů z představení, na jehož ostrově se nyní nacházeli, a to pomocí neobvyklých nástrojů a s určením pro Afričana. Pro černocho. Jana se snažila motivaci rozvinout: „Je to pro krásného urostlého černocho, představte si třeba tady Tomáše.“ Kromě hudebního překladu měly děti na papírový ostrov písemně zformulovat odpovědi na několik zadaných otázek: 1) O čem byl příběh a jeho poslání (téma)?, 2) Co v představení fungovalo?, 3) Co naopak nefungovalo?

Diskuse se dnes navíc účastnila i paní Hana Budínská, která vše pečlivě sledovala a asi se jí průběh líbil, protože se usmívala. A vedle ní seděl pan Jiří Provazník, kterého názory dětí asi také hodně zajímaly, protože poslouchal stejně pečlivě jako paní Budínská a také se usmíval.

A co všechno zaznělo? V záznamu uvedeme vždycky nejprve to, co děti při analýze sepsaly a připojíme, co vzešlo z diskuse:

Čarodějné jaro (Divadlo před tabulí, Mladá Boleslav, ved. Libuše Hanibalová)

Témata: lásku chce poznat každý, zvědavost, každý chce mít to, co mít nemůže.

Příběh: Asi sedmnáctiletá téměř nezkušená čarodějnice se chce zamilovat, tak se vtělí do mladé dívky Ann, která posléze koketuje s Tomem, kterého předtím odmítala. Konec je otevřený.

Co fungovalo: živá hudba (housle a klavír), jednoduché a sladěné kostýmy, tanec, jednoduché ztvárnění, bylo tam hezké „křoví“, neplýtvali zbytečně rekvizitami, děj se někomu líbil a někomu ne.

Co nefungovalo: podle některých to byl nedokončený příběh, celková atmosféra, osvětlení (málo světla), občas nesrozumitelnost mluvy.

Z diskuse vyplynulo, že se dětem líbilo přesvědčivé herecké provedení, tajemná atmosféra, dobré střídání situací. Většina se nakonec přiklonila k názoru, že je otevřený konec pro diváky lepší, můžou si tak mnohé domýšlet. U jedné z dívek v chóru by doporučovaly jinak pracovat s hlasem. Podle jazyka a slovníku se děti shodly na tom, že je to příběh z doby starší, ale vlastně by se hodil na dobu jakoukoliv. Někdo tvrdil, že mu hlavní hrdinka připomínala malou mořskou vílu, bavili se dále o tom, že adresa čarodějky je jedním z faktů, které soubor převzal z povídky, někteří tvrdili, že Tom měl nakonec rád čarodějkou, jiní byli spíše toho názoru, že jeho láska k Ann sice opadla, ale pořád měl rád spíše ji. V novinovém článku by podle nich mělo být vypichnuto, že se představení týkalo nešťastné lásky, bylo velmi poetické a jedná se o příběh s otevřeným koncem.

Děti ze souboru nám prozradily, že si předlohu vybíraly samy, dlouho, těžce a od Bradburyho četli povídky celou řadu.

Malá prodáváčka zápalek (Divadélko Strašidýlko, ZŠ Západní, Plzeň, ved. Anna Červená)

Témata: nespravedlnost, diskriminace chudých, alkoholismus, nezodpovědnost netečných lidí, víra v matku

Příběh: Holčička je otcem vyhnána do zimy, aby prodávala zápalky, nikdo je nechce koupit, všichni ji ostrakují, ale ona se bojí vrátit domů. Zapaluje zápalky a sní o dětech, potom o mamince. Druhý den, na Boží hod, byla nalezena umřelá a vlastně odešla za maminkou.

Co fungovalo: osvětlení (doplňovalo atmosféru), rozlišení postav kostýmem (byla chválena jednoduchost), nápadité ztvárnění snů a k nim dobře vybraná hudba, hlasitost projevu, působivost (u někoho představení vyvolalo silné emoce, až dojetí)

Co nefungovalo: monotónnost bez gradace, ztvárnění snů se někomu zdálo dlouhé a nepřipadalo jim nápadité, celek je potřeba více propracovat. Bylo to hezké, ale chudé na výrazové prostředky a neukázalo to nic nového.

Někomu připadla předloha zvolená dobře, někomu špatně, v každém případě ale uznali, že jim představení přineslo nový pohled na známou pohádku. Někdo konec považuje za šťastný, někdo za špatný. Ptali se, s čím souviselo koulování v prvním snu, připadalo jim dlouhé, ptali se, proč byla z babičky v předloze udělána maminka. Děti vesměs předlohu znaly, ale dohodly se, že touha jít za maminkou může být stejně silná jako za babičkou. Postavy v černém děti považovaly bez šátek za nikoho (nebo nějaké našeptávačky), s šátkem za konkrétní lidi. V novinách by nemělo chybět, že předloha nabízí silné téma (o utlačování a chudobě), které je ale v představení nutno posílit, funguje tu dobře například technika vnitřních hlasů, představení má silnou atmosféru, nabízí víc možností, jak to chápat, sen dívenky se splnil při setkání s maminkou.

VŠIMLI JSME SI DNES

Hana Budínská, čerstvá majitelka ocenění

Hana Budínská a Azalka Horácková

Našli jste ho též?

Operační schůzka redakce

Děti ze souboru si námět vybraly samy, musely si to ale u vedoucích prosadit. Délka koulování byla dána dobou hoření zápalky a postava maminky byla zvolena z toho důvodu, aby se děti nemusely převlékat za babičku, nevěděly, jak si naložit s pohyby a celkově stylizací postavy staré ženy.

Mlýnek (Bagr a traktor, ZUŠ Liberec, ved. Lukáš Horáček)

Témata: proč je moře slané, hrabivost se nevyplácí

Příběh: o vyhandlovaném mlýnku od čerta, bratr ho hlavnímu hrdinovi ukradl, spustil mlýnek, aby mlel sůl, potopila se kvůli tomu loď a od té doby je moře slané

Co fungovalo: hezká výprava, rekvizity s dobrým využitím, humor, práce s hlasem, výsledné poučení, postava mlýnku (ale nebylo s ní nakládáno důsledně), originální rekvizity (prase, kaše, sůl), způsob zmizení myslivce (Lucifera).

Co nefungovalo: moderní prvky (televize v pekle, závody) tam vůbec nezapadly, kdyby měly zapadnout, muselo by jich být víc, nefungovalo ani chaotické proměňování postav.

Při diskusi se mluvilo o tom, že motivace postavy jít do pekla, je nereálná, a také prodej mlýnku proběhl jaksi nepochopitelně snadno. V novinách by nemělo chybět, že se jedná o pohádku, jsou tam zajímavé nápady a dobré provedení.

Děti ze souboru nám řekly, že výběr textu byl spojen s faktem, že ve skupině nejsou žádní kluci. Některé nelogičnosti příběhu vysvětlovali tím, že je to pohádka a tam to tak někdy je. Na to ale ostatní reagovali tím, že nelogičnosti je na divadle potřeba odstraňovat.

Máj! Máj? Máj... (KOUKEJ! ZUŠ Klecany, ved. Ivana Sobková)

Témata: jde o „moderní“ vyjádření „klasické“ básně, univerzální zasazení děje básně do různých dob

Co fungovalo: elektrická kytara byla použita skvěle, dobře to naladilo atmosféru, dodalo to moderní vizáž, prstové divadlo, souhra kolektivu, a to i při hromadné recitaci, osvětlení oživovalo scénu, dobře použité kulisy,

Co nefungovalo: bylo zbytečné báseň vsazovat do rámce zkoušení divadla, nefungovalo skákání v ději a to, že se děj básně ztrácí

Při diskusi se děti shodly na tom, že to ani tak nebylo o vězni chystajícím se na popravu jako spíš o holkách, co mají hrát Máj. Kladli si otázku, o čem by to bylo, kdyby se rámec divadelní zkoušky vypustil. Báseň se kvůli jazyku posluchačům špatně poslouchá. Když se prolnul svět básně a divadelní zkoušky, bylo to fajn, a to se dělo v okamžicích recitace vztahované ke kytaristovi. Málokdo rozkryl, že kytarista odešel, protože je to Vilém a byl popraven. Brali to spíše jako odchod našťavaného kluka, který už ty holčičky kecy nemůže vydržet a holky za ním šly, protože to bez kytary nebylo ono. V novinách by neměla chybět zmínka o tom, že byla pro představení jako předloha použita klasická báseň, mělo to dobrou atmosféru a uplatňovala se tu řada zajímavých divadelních prostředků, především dobré prstové divadlo.

Soubor nám prozradil, že jim předlohu přinesla vedoucí, ale pro ně to byl velký otazník, do jehož rozlousknutí se jim moc nechtělo, ale nakonec to nějak šlo (to můžeme číst i z názvu Máj jako vykřičník, potom otazník a nakonec tři tečky).

Tak takhle to dnes bylo.

^{gs}
Z toho všeho také vyplývá částečná odpověď dospělým seminaristům...

Na semináři k inscenacím 4. bloku položili seminaristé otázku vztahující se k dětskému diskusnímu klubu. Otázka se týká inscenace - Máj! Máj? Máj... (Koukej! ZUŠ Klecany). „Nakolik rámec inscenace pomohl dětskému divákovi přiblížit Máchův Máj?“

Odpověď bude pouze částečná. To, jestli jim byl Máj přiblížen, dětští diváci neřekli. Diskutérři spíš považovali rámec pro představení Máje za zbytečný. Usoudili však, že dobře fungují okamžiky, kdy se rovina básně s rovinou rámcovou propojuje.

Miloš Maxa

JAK TO VIDÍ

■ ■ ■

Anna Červená,

vedoucí divadélka Strašidílka z Plzně, které přivezlo inscenaci Malá prodavačka zápalek

Jak jste objevili předlohu H.Ch. Andersena?

Přinesla ji děvčata. Původně jsme dělali na něčem jiném, na příběhu o bílé paní, ale už z té práce byli všichni unavení a holky našly něco jiného.

Co se jim na Děvčátku se sirkami líbilo? Co je zaujalo?

Hodně je zajímala lhotejnost ostatních lidí k děvčátku v příběhu a to, jestli to tak je i teď. Hodně jsme řešili konec - je dobrý nebo špatný? Ale holčičky je na konci vlastně dobře, takže jsme to nechali.

Jak vznikaly dialogy v inscenaci?

V etudách. Předlohu jsme společně četli jen jednou, pak jsme ji opustili a už jsme se k ní nevrátili.

Jak jste při práci na inscenaci tvořili jednotlivé postavy příběhu?

Snažili jsme se do nich vcítit při poslechu hudby a pak každý připravil představení své postavy formou monologu. Potom jsme začali v postavách vstupovat do situací - mnohé, které jsme zkoušeli, se ani neobjevily v inscenaci.

Které z zpracovávaných situací v inscenaci nakonec nejsou?

Rodina dívky, rodiny ostatních postav. Hodně jsme řešili, proč dívka nemá maminku (v původním textu je totiž babička, ale maminka v něm vůbec nevystupuje)

Ivana Sobková,

vedoucí souboru Koukej! Klecany, Odo-lena Voda, který přivezl inscenaci Máj? Máj? Máj...

Proč Máj? Čím vás přitahoval?

Šlo o záměr zpracovat pevně daný básnický text, který nelze libovolně měnit. Navíc se mi Máj líbí a myslím si, že je dobře, když se k němu děti dostanou takhle brzy.

Takže volba byla vaše?

Ano. To je ten Máj! - s vykřičníkem v názvu.

A Máj?

To jsou holky a dva úryvky z čítanky, které se musí učit z paměti. Teprve pak zjistily, že Máj má i příběh. Navíc jsme byli poučení loňskou Válkou s mloky, kterou jsme hráli pro školy a děti na to nebyly připravené. Takže teď jsme chtěli Máj

zpracovat pro vrstevníky.

A Máj... - s třemi tečkami?

To je to, jak to nakonec dopadlo.

Byl záměr použít princip divadla na divadle hned na začátku práce?

Ne. Hledali jsme a žádná možnost, kterou jsme objevili, nám nepřípadala nosná. Takže jsme to pak vyřešili divadlem na divadle - divadelní zkouškou.

Čím text Máje oslovuje soubor?

Vztahy. Milostné v příběhu a i vlastně konkrétně v souboru.

Co jste se při práci dozvěděli o Máji?

Věnovali jsme se příběhu, hodně postavou poutníka a pak také Máchou a tím, jak se k příběhu dostal.

Co se při práci soubor dozvěděl o sobě?

Že je schopen pracovat do úsměvu.

A jak je to s postavami v „civilní“ části - zasněná Bára, outsider...?

Vypadá to, že jsou za sebe, ale není to pravda. Hledali si svoje polohy a role, které by si chtěli zahrát. Nehrají sebe, ale roli, kterou si vybrali.

Přineslo střídání částí s pevným Máchovým textem a improvizovaných částí mezi nimi nějak obtíže?

Určitě. Nejdřív jsem improvizace nechtěla. Ale když jsme zvolili klíč zkoušky, ukázalo se, že je třeba jednotlivé části nějak propojit. A ty improvizace se pak vyloupily jako nutnost.

Lukáš Horáček,

vedoucí souboru Bagr a traktor Li-berec, který přivezl inscenaci Mlýnek

Jaká je divácká adresa představení?

První stupeň ZŠ - ale rozhodli jsme se pro ni až po krajské přehlídce, kdy jsme řešili, proto koho bychom představení hráli dál.

Už jste si to vyzkoušeli?

Ano, před čtrnácti dny jsme hráli pro děti ze druhé třídy.

A jak diváci inscenaci přijali? Reagovali na velké množství zcizovacích prvků?

Přes příběh hladce druháci prošli. Ze zcizováků vzali tak jednu třetinu, ostatní byly moc „vysoko“.

A jakou funkci tyhle „vtípky mají“?

Vedou dovnitř do souboru. Jde o jinou rovinu téhož tématu, odrážejí vztahy mezi herci.

A televizní vysílání?

Zvláštní případ. Důkaz mé měkké ruky. Tenhle vtípek se vyčerpal při druhém hraní, ale nedokázal jsem obhájit potřebu ho vyhodit.

A ta první motivace? proč vlastně Werichovo strýčku, moře...?

Přinášel jsem různé náměty a nad tímhle Werichem soubor zajásal. Jsou tam sourozenecké vztahy a protiklad dvou stylů života - mít a mít se rádi.

Které ze dvou jmenovaných témat se stalo důležitějším?

Životní hodnoty, jejichž výklad reprezentuje Koubová: ve správný čas od peněz uhnout a říct si dost.

Libuše Hanibalová,

vedoucí divadla Před tabulí Mladá Boleslav, který přivezl inscenaci Čarodějně jaro

Kdo vybral předlohu?

Začalo to nenápadně. Holky se často zmiňovaly o potřebě osvobodit se od školy, uletět někam. No a pak se přidalo téma lásky a já jsme přinesla Bradburyho.

Co táhlo víc - příběh dívky, která může „uletět“ a nebo té, a první lásky?

Zajímalo je obojí, ale nakonec se to převážilo k lásce.

Jak hodně jste upravovali předlohu a co závěr?

Upravovali jsme průběžně. S koncem jsme měli problém - je totiž otevřený. Nakonec jsme dali na autora a nechali ho otevřený taky.

Co vás při zkoušení nejvíc potrápilo?

Převtělování Cecy a hlasy bytostí. S pohybovou stylizací to bylo také složitější, ale když jsme si ujasnili, že nejde o balet, bylo to už dobré.

id

NA KUS ŘEČI U ...**... Martiny Tothové, lektorky dílny pro děti ze souborů**

Co s sebou nosíš kamkoliv a kdykoliv?

Vzhledem k tomu, že stále něco zapomínám, nevím, jestli taková věc vůbec existuje...Snažím se nosit mobilní telefon, deodorant a vždycky mám s sebou nějakou věc, která je mi blízká (náušnice, šatičky...), která mi dělá radost - a ta se proměňuje.

Co s sebou nikdy nenosíš?

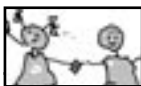
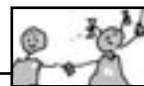
Deštník a natáčky.

Postrádáš něco?

Nejčastěji postrádám zmrzlinu a čas.

Martina žije v Novém Strašci. Studuje pražskou pedagogickou fakultu a zároveň dramatickou výchovu na KVD DAMU. Je výborná flétnistka a v pubertě hrála v dívčí folkové kapele.

eb

HRÁLI JSME SI S...**...Martinou Tothovou a dětmi ze souborů**

Martina připravila pro děti z divadelních souborů dvě varianty dílny. První, určená spíš mladším účastníkům, byla věnována trutnovské pověsti o drakovi. Druhá zkoumala souvislosti života Židů v Trutnově. Měla jsem příležitost „hrát si“ v pondělí se staršími dětmi v té druhé variantě dílny – i když bychom mohli stejně dobře mluvit o hře i o tvorivém vědeckém výzkumu s přesahem (nejen) do evropské politické situace.

Příjemně chladivým, klidným hlasem zahájila Martina práci v zrcadlovém sále trutnovské ZUŠ. Po seznamovacích hrách nastala pro mne osobně nejzajímavější část dílny: děti připravovaly a posléze před diváky hrály etudy ve čtyř-pětičlenných skupinách. Částečně improvizované etudy měly zachytit momenty z rána, dne a večera nějaké rodiny (každá skupina zobrazovala jinou část dne). Překvapilo mne, jak svěží a v podstatě velmi pravdivé tyto etudy jsou. Chtělo by se říct: opravdu dobrá improvizace!

Etudy poskytl divákům obraz chování dětí, rodičů a prarodičů; každá z nich už měla v sobě obsažen zárodek dramatického konfliktu a příběhu. Sledujeme lživou babičku, která svou zlomyslnost kryje zapomínáním a popleteností. Osamělou maminku, která jen bezmocně sleduje, jak členové rodiny rezignovali na laskavé chování a vnímání druhých. Jindy je rozehranou situací otevřen problém komunikace a vztahů mezi členy rodiny. Po tak silném diváckém zážitku je mi téměř líto, že se s vytvořenými situacemi dále nepracuje. Na druhou stranu, děti mají materiál pro společné vytváření konkrétních postav, členů jedné rodiny. Zaujaly diskusí o rodinných vztazích si málem nevšimnou, jak do místnosti vchází archeoložka asi středního věku. Bere do rukou obrázek vytvořené rodiny, který děti právě dokončily, a oznamuje: „Vážení kolegové, zahajují archeologický výzkum našeho týmu. Ve městě Trutnově byl nalezen tento dokument. Je nutné podrobněji prozkoumat příběh této rodiny. První stopy se nacházejí v této místnosti.“ Mladí výzkumníci nacházejí staré nápisy (chanuka, sabbat a další), podle nichž vytvářejí tři vědecké hypotézy ve třech vědeckých týmech. Odkazují na židovské obyvatelstvo Trutnova. Hypotézy je však třeba potvrdit nebo vyvrátit – výzkumné týmy se tedy vydávají do terénu. Hodiny radniční věže ukazují 10 hodin 7 minut. U kašny objevují výzkumníci další indicie: staré fotografie a papírové svítky s nápisy, a ihned si tyto prameny dávají do souvislostí. Poté se děti s bločky a tužkami rozcházejí po náměstí a jeho okolí a zjišťují od domorodého obyvatelstva, zda žili Židé v Trutnově, zda tu stála synagoga, na jakém místě apod. Součástí náročné práce terénního výzkumníka je našťastí konzumace občerstvení, zvláště pak zmrzliny v hojném množství, a nekoncepční střikání vody z kašny na sebe i na všechny ostatní, včetně vedoucí celého výzkumného týmu.

Když už slunce spěje ke svému vrcholu a zdá se, že za chvíli se začne potit i kamenný Krakonoš uprostřed kašny, výzkumníci shrnují sebrané informace, precizně je formulují a sdělují ostatním členům týmu. Prozatímní výsledek je jasný: v Trutnově stála synagoga, která byla v roce 1938 vypálena nacisty, Židé museli odejít z města. Na základě popisu cesty, získaného od místních mudrců, se tým vydává na místo vypálené synagogy na úpatí parku. Na tomto místě pokračuje další intenzivní bádání – přičemž výzkumník lezoucí do koruny stromu není ani zdaleka tak úspěšný jako ten, kdo pátrá s nohama na zemi. Staré svítky s miniaturním písmem, dekódované pomocí lupy, přinášejí další informace o historii Židů v Trutnově a tedy i o sledované židovské rodině. A rodina na památném místě náhle ožívá. Prostřednictvím účastníků výzkumného týmu, rekonstruujícího události roku 1938, začíná ráno a večer kritického dne, kdy byla vypálena synagoga. Z improvizované akce dvou skupin je patrné, že téma celého dopoledne se děti dotklo, přestože herecké ztvárnění není dokonalé. V závěrečném vědeckém plénu děti vyslovují své návrhy k otázce: Kdybych byl nejlivnější člověk na světě, co bych udělal? Jednotlivé informace o roce 1938, nasbírané během dílny, se v názorech dětí dostávají do souvislostí a paralel se současnou situací v Evropě. Co by děti udělaly, kdyby mohly mít takový vliv? Někteří by sjednotili Evropu, odstranili Hitlera a jeho spolupracovníky, chtěli by zabránit všem válkám, zabránit týraní dětí a zvířat...Dílňa končí zamyšlením nad tím, zda může každý sám za sebe podobnému nebezpečí zabránit, a diskusí o tom, co pro to může udělat. V závěrečné písemné reflexi děti oceňují téma dílny, příjemnou lektorku a výzkum mezi obyvateli Trutnova na náměstí. „Líbilo se mi, že jsme se zabývali i něčím závažnějším, ne jen obvyklejma srandačkama“. Kéž by myšlenky dětí, zaznívající v diskusích, mohli slyšet někteří z politiků...

eb

HRÁLI JSME SI S...

...seminářem C a jeho lektorkou Irinou Ulrychovou

Ráno jsem sjížděl výtahem ze sedmého patra ubytovny Úsvit. Ve výtahu byli fyzicky (duchem jen částečně) přítomni Jakub Hulák a Lenka Novotná. A právě oni mě zachránili před zbytečnou nejistotou a blouděním. Dozvěděl jsem se, že dramaturgický seminář není v budově Městského úřadu, ale na půdě Národního domu. Zpočátku jsem měl pocit, že v místnosti sedí vzácný druh z ptačí říše, sedílek poctivý (lat. sedilus honestus). Tento pocit byl však mylný, což jsem záhy pochopil. Chvilí mi trvalo, než jsem se zorientoval v textu, o kterém seminaristé přemýšleli. Šlo o text Radovana Krátkého z knihy Bubáci. Ve zkratce šlo o objasnění původu čertů. Z textu vyplývalo, že se andělé v nebi pohádali, poprali a někteří shůry spadli a nemohli zpět. Tak

vznikli čerti a peklo.

Při hledání přístupu k textu a jeho dramatizaci jsem zjistil, že i dokonalí duchové se hádají, že nadávky jsou dokonalejší než naše lidské, že i dokonalí duchové mají krev (Irina Ulrychová: „Tuto urážku může smýt jen krev.“) a s hrůzou jsem zkonstatoval, že Darina kouše. Za zmínku stojí nadávky dokonalejší a vytríbenější než nadávky lidské. Co říkáte tomuto výběru: ty nebeský břídlí, svatej modlitroubo, vyschlá kropenka, košiláci, křivokřídlo, nebeský povaleči, slušňáček pachňoupe, andělská prašivino, trapnej bílej vrtulníku, omylem vzniklá existence, vyšinuci, výkale božské trojedinosti. A kdybyste měli možnost vidět, jaký boj se mezi seminaristy (anděly) strhnul, nevěřili byste, že v civilním životě jsou to naši slušní a vyrovnaní spoluobčané. Když skupina rebelujících andělů v průběhu boje padá k zemi, vyvstává před seminaristy otázka, jak s textem naložit dál. Kam padli andělé, jak to divákovi sdělit. S jakýmkoliv zásahem do již vybudované dramatizace textu se proměňoval kontext celé vytvořené dramatizace. Uvědomili jsme si, že vzniklý tvar je organizmus, který živě reaguje i na drobné změny. Jako podstatné jsme shledali vymezení andělů-budoucích čertů již v nebi s tou podmínkou, že černí by měli být až po pádu. Na konci naší práce Irina shrnula obecně platné postupy, užívané při dramatizaci textu: škrtnání (selekcce) - tedy upravování původního textu tím, že vynecháváme části textu, nebo situace, které nejsou nezbytně nutné pro divadelní ztvárnění rozšiřování (amplifikace) - dopisování nových situací, nebo jednotlivých replik nahrazování (substituce) - text, který je možno nahradit jevištní akcí je záhodno jevištní akcí nahradit, ale tento postup je možné použít i obráceně, například v případě příliš složitého dějového úseku, jehož shrnutí je možno vložit do úst vypravěče přestavba (rekompozice) - změna kompozice, propojení jednotlivých situací, vymyšlení rámce kompozice, změna členění situací jazykové operace - úpravy v dialogu a jazykové stylizaci

Seminaristé jsou zjevně spokojeni s průběhem semináře a vůbec se jim nedivím. Moc rád bych se k jejich semináři připojil i v dalších dnech, ale ty povinnosti redaktora ...

vm

NA KUS ŘEČI U ...

... lektorky dramaturgického semináře Iriny Ulrychové

Co s sebou nosíš pořád? Kamkoliv a kdykoliv?

Svou jemně pesimistickou povahu. Neustále mě provází obavy ze života. Poměrně často mám u sebe i otvírák na pivo, ač ho nepiji. Beru to jako součást skautské výbavy.

Co s sebou nikdy nenosíš?

Rtěnku, balík peněz, bezbřehý optimismus.

Postrádáš něco?

Čas.

vm

VŠIMLI JSME SI DNES

Hudební divadlo Radost

PŘEDSTAVUJEME ...

...lektorský sbor přehlídky dětských divadelních souborů

Roman Černík

V jaké životní roli se cítíš nejlépe?

Já jsem si teď oblíbil jednu životní roli, v průběhu letošní zimy, a to je role pěšího poutníka od vlaku do vesnice, kde bydlím. Ale jinak samozřejmě musím žít v rolích, které buď jsem si vysnil a vybral, anebo jsem si je nevybral. Někdy mám pocit, že jich je víc, než jsem schopen zvládnout.

Který divadelní zážitek Tě podstatně ovlivnil? Já to mám v řadě. Jako středoškoláka mě skutečně zaujalo a hodně ovlivnilo, když jsem měl možnost po čtyři roky kontinuálně sledovat to, co se děje v Divadle na okraji, tehdy v Rubínu. Pak další velké věci, které jsem potkával ve světě: setkání s Teatrem Novogo Fronta, s Děrevem, s Minem Tanakou, s Dog Troep. Mám velké osobní příznění s Teatrem Ósmého Dna z Poznaň, s Divadlem Continuo.

Kdybys byl divadelním žánrem nebo formou, čím bys byl? Myslím si, že jsem určitě pouličním divadlem, se všemi jeho klady a zápory. Pro mě je v divadle důležité vnímání toho, kde se to děje, pro které lidi – že se může divadlo lidí dotýkat přímo. Site-specific projekty, které dělám, to je moje.

Roman Černík pochází z Chebu a kromě mnohých divadelních a pedagogických aktivit se momentálně věnuje řešení koupelny a kuchyně, jejichž vyhotovení slíbil své ženě.

eb

Miloš Maxa

V jaké životní roli se cítíš nejlépe?

Mě baví, když můžu něco měnit, ale nenapadá mě teď konkrétní role. Kdy je to impuls k nějaké změně k lepšímu, a není to jenom buřičství.

Který divadelní zážitek Tě podstatně ovlivnil? Jako malý jsem viděl muzikálového Ježíše v Praze a měl jsem z toho naprosto neuvěřitelný zážitek. (A pak jsem viděl Drákulu, a řekl jsem si: tak ne.) Moje cesta do dramataku ale souvisí ještě s úplně jinou historkou, kdy jsme coby patnáctiletí kluci asi deset minut před desátou mlátili na ulici do tamburíny a dělali jsme hudbu, a kamarád v jednu chvíli řekl „zdrhej“, já se po dvě stě metrech otočím a za námi dusali dva policajti. Stihli jsme utéct, ale oni objeli blok, naložili nás, odvezli na stanici za troje mříže, dali nám balónky... a dostali jsme pokutu za rušení nočního klidu. Já jsem předtím do dramataku nechtěl, a po tomhle zážitku jsem řekl: A já půjdu, já budu něco měnit!

Kdybys byl divadelním žánrem nebo formou, čím bys byl? Absurdním divadlem smíchaným s realismem 19. století.

Miloš Maxa kromě studia na DIFA JAMU věnuje zbytek svého volného času práci v občanském sdružení Augusto, které se zabývá divadlem ve výchově. V současnosti rozjíždí na školách projekt Výchova k diváctví.

eb

Jaroslav Provazník

Na této fotografii vidíte Jaroslava Provazníka v netypické pozici. To proto, že jsem ho představovali již v čísle 2, kdy byl členem lektorského sboru přehlídky sólových recitátorů. Teď je také členem lektorského sboru přehlídky dětských divadelních souborů. Proto už dalších otázek není třeba.

Na výše uvedeném snímku plní důležitou funkci. Poutá na sebe pozornost redakčního psa Matěje a umožňuje tak redaktorům bezpečně pokračovat v jejich důležité práci. Pane Provazníku, děkujeme!

eb

Dnes hrají...

Dnešní číslo deníku se zajímá o divadlo hrané dospívajícími, o jejich osobní výpověď. Nabízíme vám proto pohled některých členů souborů na to, jaké postavy by si chtěli zahrát. Někteří je zachytili ve fragmentech deníkových záznamech těchto postav.

...ZUŠ Žerotín Olomouc

Zychr Band

Posádka: pařmen Pája, originál Maky, benjamínek Tom (teď už vlastně „velká holka“), zpěvačka Aňa, úleťáčka Sára, gumítek Zuzi, dívka z ulice Dori, svůdce Bořek, kruťaska Verča, XXS Bára A NÁŠ VELKEJ KÁPO IVANA! Nalodili jsme se před 8 lety. Naše složení se od té doby hodně změnilo. Propluli jsme několika představeními, ale náš největší poklad je právě Hrdá Ajše, se kterou jsme tady zakotvili. **Chcete vědět PROČ?**

Tak se přijďte podívat!

A proč jsme pořád na jedné lodi? Můžu se tady vyblbnout, můžu tu říct cokoli, nikdo se nesměje mému názoru a všichni mě tu berou takovou, jaká jsem. Protože jsou tu noví lidi a vyjdu z domu do společnosti. Můžu tady hrát šílený hry, rozvíjet fantasii a dělat blbosti, který jinde dělat nesmím. Taky můžu ukázat, co ve mně vlastně je. Bořek: Protože je tu spousta krásných holek! (=) (nebyl tu, když jsme to psali)

A jaký je cíl plavby? Zaujmout a najít ještě spoustu dalších pokladů!

Členové souboru ZUŠ Žerotín alias Zychr Bandu mají jasnou představu o tom, co se dělo před tím, než byla Divadlem před tabulí zachycena tato fotografie:

ZA 5 MINUT ZAČÍNÁ PŘEDSTAVU!
DIVÁCI SEDÍ V HLEDIŠTĚ. JE TMA,
ATMOSFÉRA GRADUJE...
A CO SE NESTANE. V TICHU, VE KTERÉM
JE SLYŠET TLUKOT SRDCE, SE NADĚVNO
OZVE: „HOLKY, JÁ FAKT HUSIM!“
„SEŠ PODOJILA V KINĚ...“
„JÁ FAKT HUSIM! NEBO...“
„TAK KDYŽ JINAK NEDÁŠ, JDEM
V GRUPE.“

Z deníku postavy, kterou by si ráda zahrála jedna členka souboru...

Špatnej, špatnej, špatnej den. To přesně (kromě sprostých slov) vyjadřuje to, co se tenhle den dělo. Ráno začalo úplně normálně (pohádala jsem se s matkou - říkala něco v tom smyslu, že se mám asi uklidnit, či co). Pak jsem dorazila do mučícího ústavu (čti: škola) a jistěj magor (čti: matykář) se do mně snažil něco dout, tak se se snažila zdrhnout, a přitom jsem srazila stařenku (čti: chemikářka). Je-li někdo větší smolař než já, představte mě. Rychle, rychle pryč. Myslela jsem, že víc trapasů se mi už dneska stát nemůže = CHYBA!!! Při druhé přestávce jsem zaznamenala, že se ke mně blíží nějaká osoba, zvící tanku. Z bližšího pohledu se ukázalo, že na jeho (byl to, chch, „kluk“) asi prototyp největšího - cenzurováno - ve vesmíru. Ta zrudla se ke mně dokázala přiblížit a říct mi: „Chtěla bys na zmrzlinu?“ Co na to řekla cituplná a ohleduplná osoba (tzn. já)? „Jdi do háje, beďare!“ Jo, vím, byla jsem hnusná, al v té chvíli jsem nedokázala svý mluvidla ovládat. Teď mám přezdívkou: „Upřímnost sama“. Tak zatím!

Dnes hrají...

...Dárečci

Naše skupina

Kořeny naší skupiny sahají až do hloubky roku 1998. Tyto dva kořeny - Mirek a Zuzka N. - začínaly pod vedením Jarmily Opatové. K dnešním Dárečkům měli ještě daleko. Na našem „stonku slávy“ vyrostl časem nový lísteček. Páťa. To ale naše učitelka již odešla na mateřskou dovolenou a my tři jsme dostali sympatickou Janu Portykovou. Pod jejím dohledem začalo vznikat první pořádné představení - Pyráti (toto je pravé jméno a ne pravopisná chyba...) Při další divadelní hře opět s Janou nás bylo o dalšího člena víc. Přirostl další lísteček Lenka. S ní jsme zapracovali na Mikulášových lapáličích, konkrétně na Táboření. V této podobě jsme si ještě zahráli lyrické představení Blechy a epické představení Ferda Páv fotograf. Oboje s námi připravovala Klára Jedličková. Po těchto nepříjemných letech a divných představeních k nám opět přicupitala baletním krokem naše milovaná Janička... Vrhli jsme se přímo po hlavě a s nadšením do dalšího dobrodružství. Tentokrát to byl Tábor s Ropušákem. To k nám již přirostly i Andrea s Kátou. Později k nám dorostly Anežka s Terkou. To byli dárečci téměř kompletní. Jaké bylo ale naše zklamání, když jsme učitele, v našem případě učitelku, opět vyměnili, pro změnu za učitele. Začal si nás vyšetřovat Pepa. Díky jeho zalévání jsme se opět rozrostli. O Zuzku V. Ovšem vše špatné je k něčemu dobré. Kdyby nebylo jeho starostlivé péče, nepsali bychom tyto řádky a na národní přehlídce se asi jen stěží dostali....)

(Podle Patricie Hýbnerové a Zuzany Neugebauerové)

Jaké postavy by si Dárečci rádi zahráli?

Nejraději bych si zahrála v nějaké komedii, ve které bych ztvárnila samu sebe, čili člověka ve věku 14 - 15 let.

Nejraději bych si zahrála v nějaké romantické komedii...nejlépe hlavní roli.

Hrát holku v mém věku. Bavilo by mě hrát drsnou holku, vtipně drzou (drzou hlavně na dospělé). A mít svoji partu. Hlavně, aby se lidé smáli. Rozhodně bych nechtěla hrát nějakou baladu nebo něco akčního.

Mafián rozdávající úplatky (don Carleone = tato doba měla pravou mafii, né to, co je teď. Jediné, co chtěli za vyřešení problému, bylo prokázání úcty a pokory vůči nim.)

Zlou čarodějnici - má moc a aktivní život.

Já bych si nejraději zahrála nějakého pubertáka nebo nějakou strašnou hysterku. Na hysterku si hraju ráda, ale ve skutečnosti se mi hysterky moc nelíbí. Je to super, když si můžu prostřednictvím divadla na někoho zařvat. A pubertáka bych si zahrála proto, protože se snažím chovat i oblikať normálně, a chtěla bych si to zkusit, navlíknout džíny, které mi budou padat, mít dredy a chovat se šileně.

Dárečci odpověděli na otázku „O co tady jde?“ slečnám z Koukej! takto:

TRUTNOVSKÁ DEFENESTRACE
zapomněla kel, byla masírována vyhozena ze stna,
byla odvezena popeláři...

Dnes hrají...

...ZŠ Havlíčkova Jihlava

Ze životopisu souboru ...

narodil jsem se v Jihlavě v roce 1996...nejprve jsem malému tygrovi pomáhal, aby se nebál tmy. Dostal jsem se mezi indiány. Bojoval jsem s Robinem Hoodem proti bezpráví. S Justýnou jsme se skamarádili s upíry. S létajícím dědečkem jsme spravovali bačkůrky a hledali, kde bydlí čas. Setkal jsem se s Mrazíkem i Limonádovým Joem. Adrianu Moleovi jsem pomáhal řešit jeho pubertácké problémy...Teď je mi deset a mé tělo se skládá z jedenácti částí. Jedna bez druhé nemůže být...

Členové souboru z Jihlavy připsali fotografii Bagru a traktoru tento význam:

Z deníků postav, které by si členové souboru rádi zahráli:

20. 6. Můj milý Deníčku! Ten Romeo je kořen, ale jelikož naši si myslí, že jsem malý 14letý dacan (!) tak mám po životní lásce! 21. 6. Deníčku, tak se mi zabil :-(Ale nezuofej, mám Michaela Jacksona! Zjistila jsem, že jsem na plastiku a Míša je přesně taková plastika jakou bych si přála! Dá se skvěle tvarovat a přitahuje malé chlapečky, takže nemusím rodič, ale holčičky vůbec nejdou! Míša není tak dokonalý. (Ale nevím, kdo je bude kojit!) Julie

Dneska jsem natáčela skvělý film, ale při akční scéně jsem se zabila....Teď to píšu v nebičku u svatého Petra v pokojíčku... akční žena Wendy

Už je to týden, co jsem utekla ze zámku, kde jsem byla jako vězeň mučena a nucena pracovat, neboť jeho majitel byl nepřítel mého mrtvého otce. Snažil se ze mne vymámit tajemství Pekelné krásy. Včera jsem zjistila, že ho nosím už dlouho na krku jako talisman. Taky jsem zjistila, že nemám jídlo, a proto se tu ploužím. Mám jen šaty. Dnes mám u studny sraz s loupežníky, kteří mi pomohli utéct. Nejspíš jsem se do jednoho zamilovala. Nejsem teď šlechtice a mohu se bavit s kým chci. A on je jiný než ostatní...těším se, aspoň si zaťančím. Zlodějské večírky jsou přece veselejší, nebo ne? 20. 6. 2006 AI

zapsala eb

Četání

- 1) Můžeš usnout na troje hrudi? Už usínám, abo spím...
- 2) Klidně si posni, já stejně nemyslíš na ni jingho, než na moji trému...
- 3) Ach ty krásky mého srdce, sedí a smí přímo přede mnou...
- 4) Jak můžeš tak klidně sedět a čumět do blba?
- 5) Jak můžeš spát!? Když já už dva dny nejedla ani nespala... To ale, ta tréma...
- 6) Jolito, už se vůbec nepotí? Když já jsem úplně zlá?
- 7) Teď doufám, že na té fotce budu celá, ne že jak mrtvá, do půl těla.

DNES ČTEME Z...

...Josefa Mühlbergera

Josef Mühlberger se narodil 3. dubna 1903 v Trutnově (Trautenau), zemřel v roce 1985 v NSR. Vystudoval v Praze germanistiku, po celý život publikoval knihy o dějinách sudetské německé literatury na našem území (jmenujme alespoň zásadní: *Geschichte der deutschen Literatur in Böhmen 1900-1939*), překládal. Např. v šedesátých letech objevil svými překlady Němcům J. Wolkeru a Jana Nerudu. Věnoval se i básnické a beletristické tvorbě. Jeho dílo je dosud českou literární vědou poněkud nedoceněno. Chlapci a řeka (úryvek ze závěru knihy)

Bylo to po obědě, kdy ticho, jež zalehlo rozpálená pole, proniklo i na dvůr. Poslední zvuky z kuchyně a z komor čeledi se udrolily, pak vše zatajilo dech a spočinulo. Bylo horko, dvůr byl zalitý prudkým sluncem, nehybností a zemleností po týdnů těžké práce. Vašek a Jeník byli unavení po zábavě trvající dlouho do noci, unavení dnešním žárem. K řece chtěli jít až později, lehli si a usnuli. Když se Jeník probudil, stála u jeho lůžka Věra. Byl ještě rozespalý a zase zavřel oči. Věra

přišla blíž, dotkla se jeho zad a nechala na nich ruku položenou. „Tak co je s tou hrou? Říkali jste, že mi odpoledne ukážete, jak pokračuje.“

„Vašek ti to ukáže,“ řekl Jeník.
„Vašek tu není.“

Jeník se otočil, Vaškova postel byla prázdná. Věřina ruka ležela na jeho hrudi.
„A vůbec, už musíš vstát. Jedeme do Dubic.“

Začala ho pomalu hladit po vlasech, nakonec se nad něj sklonila a políbila ho. Jako ve snu ji Jeník přivinul k sobě. Políbení jí vrátil; mohl to udělat, bylo to na rozloučenou. Pak vyskočil a běžel přes dvůr ke studni. Zde zůstal chvíli nerozhodně stát. Žár a odlesky poledního slunce ho obklopily jako blyštivé sklo, pár nezřetelných zašramocených ze stáje jako zacinkání na skleněný obal. Rychle a enrgicky ponořil hlavu až po krk do džberu s vodou a omyl si hruď a nohy. Pomalu a tiše šel přes dvůr zpátky do pokoje. Začal se oblékat, ale pak si, unaven, sedl ke stolu. Tu uviděl lístek od Vaška: „Janoušku, buď s Věrou šťastný, nebudu vám už stát v cestě.“

Jeník chvíli seděl bez hnutí, než se rozběhl dolů k řece. Tam, kde sedávali, Vašek nebyl. Jeník šel kousek po břehu, ohlížel se, volal a nakonec se vrátil. V tom vedru nebylo široko daleko ani živáčka, jen přízračné ticho všude kolem. Hladina řeky byla jako zrcadlo bez jediné nerovnosti, neozvalo se ani zašplouchnutí.

Jeník chvíli stál a hleděl před sebe. Tu si všiml, že na břehu zbyla stopa po balvanu, který zmizel. Skvrna rudohnědé hlíny už nebyla vlhká, nýbrž vysušená sluncem. Hrál od zeminy; někdo musel kámen odvalit před nedlouhou dobou. Zíral na to místo a tu mu došly souvislosti. Shodil šaty, skočil do vody, plaval sem a tam, každou chvíli se potápěl, ale nahmatal vždy jen hladké kameny. Potápěl se, jak mohl nejhlouběji, byl strháván proudem, jen s námahou se dokázal vrátit, plaval čím dál neklidněji, vynořoval se na poslední chvíli, lapal po dechu, znovu se potápěl a šmátral po dně, až narazil na paži, přitáhl si celé tělo, chtěl ho vytáhnout, ale bylo příliš těžké. Vymrštil se nad hladinu, párkrát nadechl, vrhl se do hlubin, objal Vaška, aby se dostal nahoru, a všiml si, že k jeho noze byl přivázán kámen. Doplav na břeh, vylovil nůž z kapsy, ponořil se, hledal, přerýl provaz, objal Vaška a snažil se s ním doplovat na břeh. Proud ho zaháněl od břehu, tělo ho táhlo do hlubin. Aniž by si ještě uvědomoval, co dělá, tloukl kolem sebe, klesal, sebral poslední síly, dosáhl na skloněnou větev, vytáhl se za ni z vody, udělal několik kroků a zhroutil se.

P . S .
Báseň pochází z roku 1928.

TEXTOVÉ PŘEDLOHY

Hrdá Ajše, Krymské legendy Přeložil Ctirad Kučera

Lidové nakladatelství, Praha 1975

Kameny, kameny na krymské zemi! Kam se jen podíváš, všude samý kámen. Proč je tak mnoho kamene v našem kraji? Na Burunčuku byla z kamene postavena pevnost, velká pevnost. A vládla v té pevnosti dívka, říkali jí Ajše. Byla to statečná a hrdá dívka, její srdce neznalo slitování. Nikdy nikoho neměla ráda. Měla ohnivé černé oči, a když se jimi se zlobou na někoho podívala, nezůstalo z něho nic než hromádka popela. Takovým očím bylo lepší se vyhnout.

Silná jako muž byla dívka Ajše, nikdy se nikoho nebála a znali ji po celém kraji. Byla stále hněvivá a drsná, ale duši měla ženskou. Nikdy nikoho nemilovala, ani milovat nechtěla, ale duše jí říkala - i ty se zamiluješ.

Jednou se jí zachtělo být něžná a mírná jako ostatní ženy. Ale nepodařilo se jí to. A tehdy jí poradili:

„Víš co, jdi dolů k prameni. Je v něm taková voda, že i ten nejtvrďší člověk změkne, když se v ní vykoupe.“

Ajše se rozhodla: půjdu tam a vykoupu se, ať zkusím, jaké je to být doopravdy ženou.

A šla.

Naproti prameni stála druhá pevnost - Tepe-Kermen, ve které žil pohledný jinoch. Oči měl modré jako dvě horská jezírka, vlasy světlé, krok měkký jako kočka. Ale nikdo nevěděl, že ony modré oči mohou být ve chvíli nebezpečí jako dva meče, nikdo nevěděl, že když jinoch na někoho v

hněvu pohlédne, tomu hlava slétne.

Spatřil jinoch krásnou dívku, která přišla k prameni, a sestoupil k ní dolů.

„Jdi pryč, mladíče,“ řekla Ajše, „tahle voda je moje!“

„Ale co tě nemá, tahle voda vždycky patříla mně. Odejdi ty.“

„Co si to dovoluješ! Copak nevíš, že já jsem Ajše z Kyz-Külle? Mně si ještě nikdo netroufl rozkazovat!“

„Já ti nerozkazuju, já tě jen prosím, abys odešla, protože tahle voda je moje.“ „Řekni to ještě jednou a já se podívám, jak shoriš před mýma očima!“

„Řeknu to ještě jednou.“

Ajše hněvivě pohlédla na jinocha, ale ten se ani nezachvěl. Zachytil jenom pohled černých očí a ukryl ho ve svém srdci. A poprvé se zamiloval.

„Poslyš, dívko,“ řekl jí s citem, „pojď se mnou do mé pevnosti. Teď jsem tě poznal, jsi moje sousedka. Pojďme ke mně a já tě učiním svou ženou.“

„Učiníš?“ řekla Ajše. „Já nejsem dítě a chůvu nepotřebuji. Jdi pryč od vody!“

„Ale proč? Já pryč nepůjdu. Pojď raději ty ke mně do pevnosti.“

Jinoch přistoupil ještě blíže k dívce a uchopil ji pevně za ruce.

„Pusť mne!“ vzkřikla Ajše a hrdě odešla od pramene. Teprve doma se rozzlobila, ale jak! Na každého křičela, až se všichni rozutekli. Potom hrdá Ajše zavolala své sluhy a řekla jim:

„Jděte a řekněte mu, ať se mi pokloní, a já si ho vezmu za muže. Můžete jít!“ Sluhové přišli a pravili:

„Pane náš! Naše vládkyně vzkazuje, že si tě vezme za muže, když za ní přijdeš do pe-

vnosti.“

„Vezme, říkáte,“ zasmál se jinoch. „Copak jsem věc? Ať ona přijde ke mně, jestli chce.“

„Tak,“ pronesla vztekla Ajše. „Já tě přece jen přinutím, že přijdeš!“

A přikázala zasypat údolí kamením. I sama házela kameny dolů, házela je se zlobou i něhou. Údolí už bylo zaplněno a Ajše čekala.

Přes údolí naplněné kamením šly dvě malé děti, chlapec a děvčátko. Děvčátko šlo chlapci naproti a řeklo:

„Nějací zlí lidé zasypali údolí kamením. A tam dole byly takové krásné květiny!“

Chlapec rozzlobeně pravil:

„A byli tam taky jezevci, chodil jsem se na ně dívat. Proč zasypali jejich nory?“ Po chvíli se chlapec zeptal:

„A kam ty jdeš?“

„Jen tak, projít se.“

„Pojďme k nám do pevnosti!“ A děvčátko vesele běželo s chlapcem do pevnosti.

Ajše se dívala za nimi a říkala si v duchu: Copak i já takhle půjdu jako to dítě? Půjdu? Nepůjdu!

Dlouho trpěla Ajše, ale nakonec přece jen šla. Šla těžce, zastavovala se, její rty cosi šepaly. Zakrývala si tvář rukou a opět šla, až došla k pevnosti.

V bráně ji uvítal jinoch.

„Přišla jsi?“ zeptal se jinoch.

„Přišla,“ zachmuřeně odpověděla Ajše. „To znamená, že mě miluješ?“

„Miluji,“ pravila Ajše.

A pak vysoko zvedla ruku a vrazila jinochovi dýku přímo do srdce.

„Miluji,“ opakovala ještě jednou.

Mimozemšťané

V době semináře k inscenacím jedna z účastnic diskuse pohlédla vzhůru a pod stropem zahlédla UFO. Chvilí jej upřeně pozorovala a pak obrátila svou pozornost zpět k debatě.

DNES JSME...

■ Slyšeli jsme, že novým fenoménem této přehlídky je Hulákova elastická přestávka měřená na kilometry.

■ Mezi hukotem Úpy jsme zaslechli, jak si jeden divák Dětské scény, který přijel včera, povzdechl: „Když mě syn probudil dneska tak brzo ráno a nemohl jsem už usnout, tak jsem si řekl, že než abych čuměl doma do stropu, tak se vydám do Trutnova.“

■ Jedna ženská někdy vidí dál než pět chlapů s dalekohledem.

■ Kolem čtvrté hodiny ranní, cestou z redakce na Úsvit, jsem slyšel jistého lektora jak v doprovodu jisté lektorky krásně zpíval.

■ Víme jak vznikla milostná aféra Topolánka a Talmanové. (Nepochybně v restauraci U Truta, jak jistě dosvědčí očití svědkové z řad seminaristů.)

■ Slyšeli jsme, že Peter Brook v knize Nít-ky času píše: „Ať je způsob, kterým je hra inscenována, jakýkoli, i když jsou scény

přeházeny nebo text drasticky seškrtán, je třeba aby onen puls zůstal, protože divadlo je život zbavený ochablosti.“

■ Je jaro, potkal mrože mrož (redakce v 01:03.26 SEČ).

■ Na místní tržnici dorazilo dvanáct měsíčků a dovezlo zásoby jahod po 45 Kč za kg.

■ Život jedné z našich redaktorek ohrozila její kolegyně jedoucí na kole se slovy: „Chci psát tvůj článek ze semináře k inscenacím 3. bloku!“ Následoval útok řídítky a pětadvacet na holou šlaufkem. Napadená se bránila a ubránila.

■ Viděl jsem jak Michal Drtina kvůli psu Matějovi málem vyskočil z okna.

■ Jsou teprve dvě hodiny po půlnoci. Jít spát ještě nemůžeme, musíme dodržet tradici, takže až ve čtyři.

■ Do konce Dětské scény zbývá 2 030 minut /středa, 2:10/

howg

DNEŠNÍ PROGRAM

STŘEDA

21.6.2006

8.30 - 12.00
8.30 - 12.30
9.00 - 11.10
14.00 - 16.10

dílny pro děti ze souborů
semináře pro dospělé
5. blok vystoupení souborů pro veřejnost
5. blok vystoupení souborů

Hrdá Ajše, ZUŠ Žerotín, Olomouc

Františkovy Vánoce Dárečci, ZUŠ Na Střezině, Divadlo Jesličky Hradec Králové

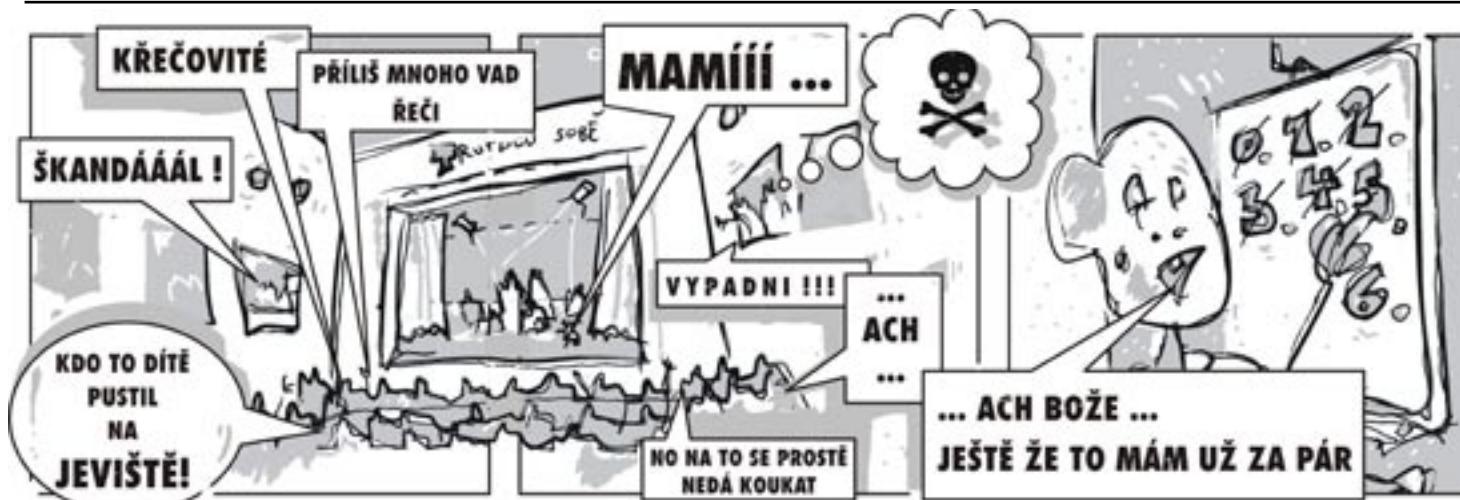
Staričké pověsti české ZŠ Havlíčkova, Jihlava

16.30 - 17.30
16.30 - 18.30
17.00 - 17.45
18.00 - 19.30
19.30 - 23.00

diskusní kluby seminaristů
dětský diskusní klub pro děti ze souborů vystupujících v 5. bloku
diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 5. bloku
seminář k inscenacím 5. bloku
záabavný program pro děti ze souborů Vítání léta

BLAŽKOVÁ 2006 - DÍL 6

MLADÁ BLAŽKOVÁ KONEČNĚ NA SCÉNĚ

Deník Dětské scény - Trutnov 2006. Číslo 5.

Redakce: Eva Brhelová, Iva Dvořáková, Pavel Kocych, Vojtěch Maděryč, Gabriela Sittová. Foto: Michal Drtina. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 21.6.2006 v 1:38. Vychází - ve středu 21.6.2006 ve 10.15. Náklad - asi 350 ks. Neprošlo jazykovou úpravou.